

Bank Spółdzielczy w Mszczonowie

1950 - 2025

75 lat działalności

BS Mszczonów 2025

Szanowni Państwo

Z wielką przyjemnością oddajemy w Państwa ręce niniejszą monografię, przedstawiającą historię Banku Spółdzielczego w Mszczonowie od 1950 aż do 2025 roku. Wymieniamy wszystkich pracowników Banku z całego okresu 75 lat; przedstawiamy składy Rady Nadzorczej na przestrzeni 75 lat; wymieniamy składy Zarządu na przestrzeni 75 lat oraz wymieniamy kolejnych Prezesów Zarządu aż do chwili obecnej.

Ponadto przedstawiamy też nieznaną dotychczas historię Kasy Rolniczo-Spółdzielczej im. Franciszka Stefczyka w Mszczonowie, która działała od 1925 do 1938 roku i obecny Bank Spółdzielczy w Mszczonowie swoją działalnością nawiązuje do tej przedwojennej Kasy.

* * *

Bank Spółdzielczy w Mszczonowie obchodzi w obecnym, 2025 roku - Jubileusz 75-lecia powstania. Jubileusz stanowi okazję do spojrzenia wstecz na wizerunek naszego Banku i jego uznania w środowisku.

Rodowód a także codzienna działalność Banku są nierozdzielnie związane z wykonywaniem usług, które polegają głównie na gromadzeniu środków pieniężnych, udzielaniu kredytów rolnikom i rzemieślnikom oraz osobom fizycznym, prowadzeniu rozliczeń oraz obsługi finansowej naszych Członków i Klientów.

Podsumowując miniony okres działalności, należy z przekonaniem stwierdzić, że dobrze służyliśmy miejscowej społeczności, a szczególnie rolnictwu i drobnej przedsiębiorczości.

Choć bywało ciężko, a dziś nie jest też łatwo, musimy nadal mądrze rządzić rodzimym kapitałem spółdzielców, aby nie pozostać na peryferiach rynku. Walcząc o klienta, życzymy sobie i innym, aby walka ta przybierała rozmiary zdrowej konkurencji.

Z okazji niniejszego Jubileuszu Rada Nadzorcza i Zarząd składa serdeczne podziękowania wszystkim Członkom Banku, którzy na przestrzeni całego okresu istnienia Banku troszczyli się o niego, poświęcali się jego działalności i nadal pragną dbać o jego rozwój.

Serdeczne podziękowania kierujemy także do ludzi, którzy bezpośrednio nie byli i nie są związani z Bankiem, ale którzy znacznie przyczynili się do jego wieloletniego rozwoju, a mianowicie Klientów oraz ludzi życzliwych idei spółdzielczości bankowej.

Słowa podziękowania i serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności kierujemy również do Pracowników Banku. Mamy nadzieję, że wspólnie będziemy zabiegać, aby nie zaprzepaścić dorobku oraz aby dostojny Jubilat - Bank Spółdzielczy w Mszczonowie - rozwijał się pomyślnie przez następne lata.

Z okazji 75-tej rocznicy powstania Banku Spółdzielczego w Mszczonowie została opracowana niniejsza monografia z przekonaniem, że jej lektura zainteresuje i przybliży wszystkim czytelnikom dzieje naszego Banku.

Zarząd Banku

Rada Nadzorcza Banku

Mszczonów, dnia 12 sierpnia 2025 r.

Miasto i Gmina Mszczonów - historia i współczesność

Pierwsza, pisemna wzmianka o istnieniu Mszczonowa datowana jest na rok 1245 (dokument księcia Konrada I wystawiony w miejscowości „Mussonow”). Jednak odkrycie w 1996 roku przy ulicy Cmentarnej mogiły z połowy XII wieku pozwala przypuszczać, że osadnictwo na tych terenach jest starsze o co najmniej wiek. Prawdopodobnie w tamtym czasie znajdował się w Mszczonowie dwór książęcy, z którego władca korzystał, gdy polował w okolicznych puszczech. Informacja o miejscowym kościele w źródłach pisanych pojawia się w roku 1324, co oznacza, że Mszczonów był wtedy znaczącą osadą Księstwa Mazowieckiego. **W 1377 r. o Mszczonowie pisano już jako o mieście.** Przyjmuje się, iż prawa miejskie książę mazowiecki Ziemowit III nadał mu właśnie w tym roku.

W pierwszym okresie swego istnienia Mszczonów był własnością książęcą. W 1495 roku wraz z innymi ziemiami Zachodniego Mazowsza miasto wcielono do Korony. W tym czasie należał on do Jadwigi, żony starosty kaliskiego Bartłomieja z Iwanowic. Rozwojowi miasta sprzyjało korzystne położenie na szlaku handlowym do Wrocławia, przez Piotrków

Procesja na ul. Nowy Rynek - 1919 r.

i Rawę. Od 1532 Mszczonów znajdował się w rękach rodu Radziejowskich - początkowo jako zastaw, a już w 1554 roku jako nadanie. W XVII wieku miasto przejęła rodzina Prażmowskich.

Nadane przez Ziemowita III prawa miejskie potwierdzali później kolejno: książę mazowiecki Ziemowit IV (w 1437 roku), Zygmunt I Stary, Zygmunt II August i Jan III Sobieski. Mszczonów na przestrzeni wieków nigdy nie utracił praw miejskich. Przez trzy wieki (XV-XVIII w.) był stolicą powiatu, wchodzącego w skład ziemi sochaczewskiej (składającej się z powiatu sochaczewskiego i mszczonowskiego). Status powiatu utracił po III rozbiórce Rzeczypospolitej (1795 r.), kiedy to znalazł się w zaborze pruskim. W 1807 roku Mszczonów został wcielony do Księstwa Warszawskiego. Po Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku do pierwszej wojny światowej wchodził natomiast w skład Królestwa Polskiego.

Prawdopodobnie pod koniec XVII wieku w Mszczonowie zaczęli się osiedlać pierwsi Żydzi. W połowie 1778 roku zostali oni „przyjęci do obywatelstwa miejskiego i dopuszczeni do praw miejskich” w zamian za partycypację w kosztach utrzymania miasta. Tuż przed II wojną światową Żydzi stanowili blisko połowę mieszkańców Mszczonowa.

Ratusz w Mszczonowie - lata 30-te XX wieku

Ul. Nowy Rynek w 1945 r.

Niemalże wszystkich niemieccy okupanci wywieźli w 1941 i 1942 roku do warszawskiego getta. Ostatecznym miejscem ich zagłady był obóz koncentracyjny w Treblince.

Mszczonów największych zniszczeń doznał w wyniku nawiedzających go wielokrotnie pożarów (1696, 1800, 1860 i 1862 rok), a także na skutek działań wojsk hitlerowskich w okresie II wojny światowej. W latach 1939-1945 Niemcy zniszczyli 85% miejskiej zabudowy

i pozbawili życia blisko 50% mieszkańców miasta.

We wrześniu 1939 roku Mszczonów zasłynął jako miejsce, w którym armia polska odniosła jedno z tak nielicznych w wojnie obronnej zwycięstw nad lepiej wyposażonym i liczniejszym niemieckim Wehrmachtem. O świcie, 11 września, wycofujący się znad linii Warty, 31. pułk Strzelców Kaniowskich rozprawił się w mieście z oddziałami tyłowymi XVI Korpusu Pancernego. Oficer 31. pułku, kapitan Ogrodnik w swej relacji napisał, że w wyniku zwycięskiej bitwy „[...] wzięto do niewoli 2 oficerów, 35 szeregowych oraz kasę niemieckiego oddziału, w której znajdowało się 21 000 marek niemieckich. Zniszczono 3 najcięższe czołgi i 22 lekkie; spalono ok. 20 samochodów ciężarowych i 10 osobowych oraz kilkanaście motocykli. Dowódca oddziału pancernego w stopniu majora został zabity”. Za to chwalebne zwycięstwo, w 1966 roku pułk został odznaczony orderem Virtuti Militari. Kaniowscy ofiarowali miastu ostatni dzień wolności przed długą nocą hitlerowskiej okupacji. Panowanie niemieckie skończyło się w Mszczonowie dopiero 16 stycznia 1945 roku, kiedy to do miasta wjechały czołgi sowieckie.

Mszczonowa nie ominął żaden najeźdźca. Niszczyły go wszystkie wrogie armie przemieszczające się po terenie Mazowsza, niszcząc obiekty zabytkowe miasta. Jednak najokrutniej obeszlę się z Mszczonowem hitlerowcy, burząc ponad 80% zabudowy miasta, w tym okazały ratusz, wybudowany w 1825 roku.

Rynek miasta w 1960 r.

Obecnie Ratusz został odbudowany i pełni rolę reprezentacyjną miasta.

Pomimo przeciwności losu, w Mszczonowie zachowało się jednak kilka zabytkowych obiektów: XIX-wieczny kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, budowla w stylu tokańskim, dwa cmentarze rzymskokatolickie z pierwszej i drugiej połowy XIX w., cmentarz żydowski z XVIII w. z częściowo zachowanymi macewami oraz dworek zwany "Kaflarnią", z piękną elewacją stylizowaną na barok.

Na uwagę zasługuje też kamienica stojąca naprzeciwko kościoła, w której mieszkał słynny kompozytor Jan Adam Maklakiewicz (obecnie w kamienicy mieści się muzeum kompozytora prezentujące jego dorobek artystyczny).

Na terenach wiejskich gminy Mszczonów znajduje się kilka architektonicznych perełek. Najcenniejszą z nich jest modrzewiowy kościół p.w. Świętej Trójcy w Lutkównie. Ciekawie też prezentuje się również, zlokalizowana w Osuchowie, XIX-wieczna świątynia p.w. Św. Stanisława, z XVIII-wieczną dzwonnica i cmentarzem przykościelnym. Natomiast spośród świeckich obiektów zabytkowych należy wymienić — także mieszczący się w Osuchowie — neorenesansowy pałac rodu Platerów wraz z otaczającym go parkiem z XIX w. i trzy przydrożne aleje z drugiej połowy XIX wieku.

Współczesny Mszczonów to jedno z najdynamiczniej rozwijających się polskich miast. Dzięki przeobrażeniom, jakie zaszły w Mszczonowie w ostatnich latach, zyskał on przydomek „Tygrys Mazowsza”. Niegdyś rzemieślnicze miasto przeistoczyło się w prężnie działający ośrodek logistyczno-przemysłowy. Niespełna 7-tysięczny Mszczonów ma wspaniałą lokalizację. Leży on w obrębie aglomeracji warszawsko-lódzkiej, przy trasie Warszawa-Katowice i na drodze tranzytowej (trasa międzynarodowa nr 50). Tu też krzyżują się najistotniejsze w kraju szlaki komunikacji drogowej i kolejowej.

Miasto ma dwie dzielnice przemysłowe, w których działają firmy produkcyjne i logistyczne, m.in. francuski FM-Logistic, holenderski DSM, MONDI, MOSTVA, MAERSK, FIEGE, irlandzki ERGON, japoński YKK oraz inni, lokalni przedsiębiorcy.

Ratusz w Mszczonowie

Termy w Mszczonowie

W rankingu Centrum Badań Regionalnych Mszczonów wielokrotnie był zaliczany do tzw. **„Złotej setki” najbardziej przedsiębiorczych miast i gmin w kraju**. Oprócz tego, w klasyfikacji Gazyty Bankowej (w 1998 roku) zajął pierwsze miejsce w Polsce pod względem wartości inwestycji zagranicznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca i tytuł **„MIASTO 2000” za projekt dotyczący wykorzystania podziemnych gorących źródeł do celów grzewczych**. Kilkakrotnie gmina Mszczonów była klasyfikowana w rankingu **„Profesjonalna Gmina Przyjazna Inwestorom”**, a także zdobywała nagrody w konkursie **„Gmina FAIR PLAY - Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji”**. W 2007 roku gmina Mszczonów została laureatem konkursu **„Teraz Polska”**.

Największym naturalnym skarbem Ziemi Mszczonowskiej są **wody geotermalne**. Mszczonów jako drugi w Europie (po bawarskim Erding) zaczął wykorzystywać do celów grzewczych oraz spożywczych (1999 r.) słodkie wody geotermalne. Od 2008 roku zasilane są też nimi Termy, czyli kompleks basenowy z licznymi atrakcjami wodnymi. Mszczonowskie wody mają właściwości balneologiczne.

„Termy Mszczonów” to nowoczesny kompleks zespołu basenów z wykorzystaniem źródeł termalnych, spełniających funkcje wypoczynkowe oraz rekreacyjne. Zostały one pobudowane z myślą, aby mieszkańcom centralnej Polski udostępnić możliwość bieżącego korzystania ze zdrowotnych właściwości wód geotermalnych, czerpanych z mszczonowskiego odwiertu, bez konieczności dalekich wyjazdów. Mszczonowska woda termalna jest wodą

wodorowęglanowo-wapniowo-sodową. Jest to unikalna na Mazowszu mineralizowana woda pitna, wydobywana z głębokości 1714 m, z otworów piaskowcowych kredy dolnej.

W tej samej lokalizacji co „Termy Mszczonów” został też zbudowany basen **Deepspot, przeznaczony do profesjonalnego nurkowania**. Deepspot to nie tylko **najgłębszy basen do nurkowania w Europie, osiągający imponującą głębokość 45 metrów**, ale to również oaza dla wszystkich miłośników podwodnych przygód. Pasja do eksploracji i innowacji pozwoliła stworzyć miejsce, które przekracza granice tradycyjnych doświadczeń nurkowych. Od momentu otwarcia w 2020 roku Deepspot stał się nie tylko miejscem treningów dla profesjonalistów, ale także centrum edukacji i odkryć dla amatorów nurkowania z całego świata. Oferuje szeroki wachlarz doświadczeń nurkowych, w tym nurkowanie *scuba* i *freediving*, zarówno dla początkujących, jak i certyfikowanych nurków. Niezależnie od tego, czy chcesz

Deepspot

Park Suntago

spróbować nurkowania po raz pierwszy, poprawić swoje umiejętności na warsztatach, czy uzyskać certyfikację, Deepspot ma coś dla każdego. Obiekt stanowi również centrum rozwijających się dyscyplin *freedivingu* i *mermaidingu*, w ramach których organizowane są zawody i oferowane specjalistyczne szkolenia.

Oprócz nurkowania, Deepspot służy jako unikalne miejsce na organizację eventów oraz produkcji filmowych. Wszechstronna przestrzeń była wykorzystywana w filmach, serialach telewizyjnych oraz teledyskach, co sprawia, że jest to miejsce bardzo pożądane w branży show businessu.

Odwiedzający mogą eksplorować ekscytujące podwodne atrakcje, takie jak jaskinie, zatopiony wrak, a nawet zanurzony samochód. Dzięki utrzymywanej w komfortowej temperaturze

32-34 stopni Celsjusza wodzie, nurkowanie jest przyjemne przez cały rok. Obiekt oferuje również podwodne pokoje z zapierającymi dech w piersiach widokami na nurków oraz fotobudkę, która rejestruje twoje podwodne przygody.

Dla tych, którzy szukają miejsca do pracy lub relaksu, Deepspot oferuje nowoczesne sale konferencyjne wyposażone w Wi-Fi, projektor oraz telewizor z płaskim ekranem, co czyni je idealnym miejscem na spotkania biznesowe. Goście mogą także zrelaksować się w strefie chillout lub przejść się podwodnym tunelem widokowym, do których dostęp jest bezpłatny.

W 2020 r. na terenie gminy Mszczonów został wybudowany **Park of Poland SUNTAGO**, położony w miejscowości Wręcza w gminie Mszczonów, 60 km od Warszawy, między autostradą A2 a drogą ekspresową S8. W SUNTAGO każdy znajdzie coś dla siebie: dorosłym oferowana jest wodna rozrywka, relaks i odprężenie w tropikalnym Wellness&SPA oraz tematyczne bary i restauracje. Na dzieci czekają ekscytujące przygody na zjeżdżalniach, wodnych, placach zabaw i wielu innych.

Dodatkowym atutem Parku jest oferta jedzenia, które oferują zlokalizowane tam restauracje oraz możliwość noclegu w wiosce „Suntago Willage”.

O Radziejowicach...

Radziejowice to niewielka miejscowość w południowo-zachodniej części Mazowsza, otoczona malowniczymi terenami dawnej Puszczy Jaktorowskiej, nad uroczą rzeczką Pisią Gąoliną.

W X-XII wieku zachodnie Mazowsze na południe od Bzury było podmokłą puszczą, prawie bezludną, która stanowiła naturalną granicę między plemionami Polan i Mazowszan. Według kronikarza Janka z Czarnkowa, tereny te stanowiły nieprzebyte puszcze i lasy, które przynosiły bardzo małe dochody.

Najstarsze ślady pobytu człowieka na tym obszarze sięgają okresu paleolitu (ok. 54 tys. lat p.n.e.). Świadczą o tym z tego okresu kości mamuta z nacięciami wykonanymi przez człowieka, znalezione w Skaratkach koło Domaniewic. Później, przez okres ok. 40 tys. lat obszar ten był bezludny i dopiero po cofnięciu lodowca i ociepleniu klimatu, około 10 tys. lat p.n.e. pojawiły się w tych okolicach grupy wędrownych łowców. Pierwotne plemiona do okresu neolitu prowadziły koczowniczy tryb życia, utrzymując się ze zbieractwa i łowiectwa.

Początki osadnictwa sięgają VIII-VII w. p.n.e., co potwierdza olbrzymie cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej, odkryte w Kawęczynie k/Grodziska Mazowieckiego. Z kolei groby ciałopalne z VI-VII w. n.e. odkryto w Międzyborowie k/Żyrardowa.

Tereny te były jednak o wiele rzadziej zaludnione niż Wielkopolska, Małopolska czy Mazowsze w okolicy Płocka. Zachodnie Mazowsze do

Kościół parafialny p.w. św. Kazimierza Królewicza w Radziejowicach

państwa Polan prawdopodobnie zostały przyłączone już na początku X w. jako część państwa Mieszka I a następnie Bolesława Chrobrego. Narazone były jednak na ciągłe napady Litwinów i Jaćwingów. Po śmierci Mieszka II, w 1034 roku doszło w Polsce (w Księstwie Mazowieckim najmocniej) do szeregu wystąpień ludowych przeciw możliwym i religii chrześcijańskiej. W latach 1038-1047, w czasie powstania ludowego Mazowsze zostało opanowane przez księcia Masława i straciło kontakt administracyjny z resztą ziem polskich. Mazowsze, sprzymierzone z Pomorzanami, długo opierało się Kazimierzowi Odnowicielowi, który dopiero przy pomocy Rusi, w 1047 roku rozbił siły Masława i rozciągnął na Mazowsze swoją władzę.

Zgodnie z testamentem Bolesława Krzywoustego z 1138 r., tereny te otrzymał Bolesław Kędzierzawy, a po jego śmierci przeszły w ręce jego syna Leszka. Z kolei po jego bezpotomnej śmierci przeszły w ręce jego stryja Kazimierza Sprawiedliwego. Jego syn, Konrad Mazowiecki otrzymał Mazowsze wraz z Ziemią Chełmińską, Dobrzyńską i Kujawską. Od tego czasu datuje się powstanie oddzielnego Księstwa Mazowieckiego.

Konrad, znany w historii ze sprowadzenia zakonu krzyżackiego na ziemie polskie, dokonał podziału Mazowsza na trzy kasztelanie, m.in. sochaczewską, w której skład wchodził rejon Radziejowic. Polityka księcia Konrada rozluźniła stosunki Księstwa Mazowieckiego z pozostałymi ziemiami polskimi. Mazowsze stało się lennem Korony dopiero za panowania Kazimierza Wielkiego.

W czerwcu 1410 roku przez tutejsze tereny przebiegał szlak pochodu wojsk Władysława Jagiełły na pola Grunwaldu. Prawdopodobnie

wojska Jagiełły, by wyżywić wojsko, wybiły większość turów w Puszczy Jaktorowskiej. Od 1526 roku obszar ten wchodził w skład powiatów sochaczewskiego i mszczonowskiego Ziemi Sochaczewskiej, w województwie rawskim. W 1529 roku, po śmierci ostatnich książąt mazowieckich, nastąpiło definitywne zjednoczenie Mazowsza z Koroną Królestwa Polskiego. Trwający w drugiej połowie XVII wieku najazd szwedzki nie oszczędził tych terenów.

W XVIII wieku, w związku z elekcją Stanisława Leszczyńskiego obozowały tu kilkakrotnie wojska szwedzkie, saskie, Kozacy, Litwini, Moskale, Tatarzy, Kałmucy, którzy – kradnąc i plądrując – wyrządzili wielkie szkody. W czasie Powstania Kościuszkowskiego zarówno Prusacy, jak i wojska carskie kilkakrotnie przechodziły tędy w drodze do Warszawy. W tym okresie uległo zniszczeniu wiele osiedli i wsi. Przemarsz wojsk napoleońskich spowodował również wiele спустoszeń.

W 1886 roku dobra Radziejowic składały się z folwarków Radziejowice, Krze, Adamów, Korytów oraz wsi: Słabomierz, Zbojska, wieś Korytów, Krze, Kamionka, Wólka Brzozowska, Kukłówka, Dobiegała, Hamernia, Budy Stare, Budy Nowe, Budy Józefowskie, Brzózki, Tartak, Podlasie, Adamów, Podgórze. Pod koniec XIX w. w gminie Radziejowice mieszkało 4911 katolików, 8 prawosławnych, 99 ewangelików, 103 Żydów, 3 inne wyznania. Największą grupę społeczną stanowili włościanie - 4999 osób, ponadto gminę zamieszkiwało 42 przedstawicieli szlachty i 33 mieszczan.

W tym czasie w Radziejowicach działała fabryka naczyń ogniotrwałych i sztucznokamiennych, posiadająca dwa składy handlowe – na miejscu i w Warszawie. W latach 1870-1900, w związku z dynamicznym rozwojem Żyrardowa ówczesni właściciele Zakładów Żyrardowskich - Dittrich i Hielle postanowili uruchomić własną produkcję cegły. W tym celu wydzierżawili od Krasińskich 20 mórg ziemi, gdzie znajdowały się bogate złoża wysokogatunkowej gliny i w 1870 roku zbudowali tam cegielnię. Wkrótce zasłynęła ona z produkcji nieźrównanej

Budynek powozowni - obecnie Centrum Kultury

Fragment parku w Radziejowicach

jakości cegły o charakterystycznym ciemnoczerwonym kolorze, którą fabrykanci eksportowali nawet do Rosji. Z tej cegły powstał fabryczny Żyrardów oraz wiele obiektów użyteczności publicznej. Dla eksploatacji lasu oraz transportu cegły żyrardowscy przedsięwzięcy zbudowali wąskotorową linię kolejową Żyrardów – Radziejowice.

Panowie Hielle i Dittrich nawiązywali stosunki towarzyskie z Krasieńskimi, którzy chętnie przyjmowali u siebie bogatych przedsiębiorców Żyrardowa. Obie strony lubiły gry hazardowe. Po wygranej w karty z hrabią Krasieńskim, Dittrich i Hielle stali się właścicielami osad młyńskich Korytów i Hamernia.

W okresie I wojny światowej tereny te były obszarem działań armii rosyjskiej i niemieckiej. W 1914 roku wybuchła epidemia cholery, która pochłonęła wiele ofiar. W latach 30. XX wieku przez te ziemie przeszła fala strajków i demonstracji robotniczych.

Wrzesień 1939 roku zapisał się krwawo w dziejach tego regionu. Rozgrywały się tu końcowe etapy Bitwy nad Bzurą. Armie „Poznań”, „Pomorze”, „Prusy” i „Łódź” przebijały się do Warszawy. Stoczyły tu szereg bitew, m.in. pod Sochaczewem, Mszczonowem, Błoniem, Brwinowem. W czasie okupacji hitlerowskiej okolice Radziejowic stanowiły teren działania Podokręgu Warszawskiego Armii Krajowej – Warszawa Zachód. Najdłużej działającym oddziałem na tym terenie była grupa zbrojna, przekształcona później w Oddział AK "Pado". Oddział ten wykonał szereg głośnych akcji odwetowych za terror wobec ludności polskiej. Po upadku Powstania Warszawskiego do pałacu w Radziejowskicach sprowadziła się jedna z agend warszawskiego gestapo. Stare piwnice zapełniły się więźniami, nasilał się terror, w parku odbywały się egzekucje.

Okolice Radziejowic wyzwolone zostały w wyniku operacji 1 Frontu Białoruskiego w dniach 16 – 17 stycznia 1945 roku.

* * * * *

Nazwa miejscowości pochodzi od rodu Radziejowskich, którzy jeszcze w XV wieku zbudowali tu reprezentacyjną siedzibę, która w późniejszych wiekach przyciągała elitę polityczną, artystyczną i intelektualną kraju.

Pierwszym znanym właścicielem Radziejowic był Andrzej – protoplasta rodu Radziejowskich, wielki orędownik idei włączenia ziem Mazowsza do Korony, który obok drewnianego dworu otoczonego obwodem warownym, postawił murowaną wieżę mieszkalną. Jednak najślawniejszym z rodu był Stanisław Radziejowski, senator i zaufany króla. Miał rozległy majątek: oprócz Radziejowic należały do niego także

Kampinos, Bolimów, Wilkowo i Mszczonów. Jego pierwsza żona była blisko spokrewniona z Janem III Sobieskim, natomiast dzięki drugiemu małżeństwu wszedł do stanu magnaterii litewsko-ruskiej. Wraz ze wzrostem znaczenia właściciela rozwijały się także Radziejowice. Stanisław rozbudował wieżę i postawił pałac, dużo większy, niż zachowany obecnie, którego wnętrza podobno mogły pomieścić ponad 1000 gości. Organizowano w nim huczne uroczystości, na których bywał m.in. Zygmunt III Waza, Władysław IV, Jan III Sobieski.

Kolejnym z rodu Radziejowskich, który przyczynił się do rozbudowy majątku i samego pałacu był prymas Michał Radziejowski, który rozbudował także w Warszawie Pałac Prymasowski czy Pałac Czapskich przy Krakowskim Przedmieściu. Po jego śmierci majątek odziedziczyli siostrzeńcy prymasa z rodu Prażmowskich. Później dobra te trafiły w ręce hrabiego Aleksandra Ossolińskiego, aby następnie - wraz z wianem jego córki - przejść na własność rodu Krasińskich. Przez kolejnych 130 lat majątek należał do rodziny Krasińskich, która sukcesywnie go upiększała. Wtedy też wokół rezydencji powstał park w stylu angielskim, wybudowano też Domek Modrzewiowy, przeznaczony dla administratora majątku.

Ambicją Krasińskich było stworzenie w Radziejowicach intelektualnego i kulturalnego salonu Warszawy. Stałymi bywalcami byli m.in.: Narcyza Żmichowska, Wiktor Gomulicki, Wojciech i Juliusz Kossakowie, Lucjan Rydel, Jarosław Iwaszkiewicz, Henryk Sienkiewicz czy Józef Chełmoński. W 1928 roku w radziejowickim majątku kręcono pierwszą filmową adaptację „Pana Tadeusza”.

Majątek należał do Krasińskich do czasu wybuchu II wojny światowej, kiedy Niemcy urządzili tam szpital dla żołnierzy, a po wojnie został zajęty przez państwo. Od 1965 roku Pałac w Radziejowicach funkcjonuje jako Dom Pracy Twórczej. Organizowane są także liczne spektakle teatralne, warsztaty, plenery i koncerty, w tym coroczny Letni Festiwal im. Jerzego Waldorffa, który przez 30 lat był tu stałym rezydentem.

Na zespół pałacowo-parkowy w Radziejowicach składają się też zamek, Willa Szwajcarska, Dwór Modrzewiowy, kuźnia oraz Nowy Dom Sztuki o nowoczesnej, przeszklonej bryle.

Dworek modrzewiowy

Kuźnia

O Rawie Mazowieckiej...

Rawa Mazowiecka to wyjątkowe miejsce w centrum Polski, miasto o bogatej historii, sięgającej XI lub XII wieku. To jedno z najstarszych miast na Mazowszu, przynależące administracyjnie do województwa łódzkiego.

Pierwsza historyczna **wzmianka o Rawie pochodzi z 1160 roku**. Nie wiemy do dziś jednak, kiedy dokładnie pojawił się gród rawski. Wielce prawdopodobnym jest, że znajdował się on na terenie dzisiejszej Anielskiej Góry, z którą związane są liczne legendy.

W roku 1321 Rawa po raz pierwszy jest wymieniona jako miasto, a w latach 1355 - 1370 wybudowano tu murowany **Zamek Książąt Mazowieckich**, którego sylwetka do dziś góruje nad miastem. Za panowania Siemowita III (XIV w.), którego ważnym sprzymierzeńcem był król Kazimierz Wielki, miasto pełniło funkcję stolicy całego książeckiego Mazowsza.

Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny

Zamek Książąt Mazowieckich

W roku 1462 Rawa gościła Kazimierza Jagiellończyka, a po wcieleniu do Korony miasto zostało stolicą województwa rawskiego i wyrosło na jedno z największych miast Mazowsza. Wieki XIV i XV były dobrym okresem w dziejach Rawy, wojny w niewielkim stopniu zniszczyły okolice, rozwijał się handel i rolnictwo. O tym, że Rawa w XVI wieku była ważnym ośrodkiem gospodarczym i handlowym, świadczy fakt, iż właśnie na rawskim zamku trzymano **tzw. skarb kwarciany**, do którego wpływała kwarta - podatek na utrzymanie wojska Rzeczypospolitej. Godnym odnotowania jest też fakt sprowadzenia do Rawy jezuitów, którzy od 1613 r. mieli swój **kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny**, a w roku 1622 ukończono budowę kolegium, w którym nauki pobierał Jan Chryzostom Pasek.

W drugiej połowie XVII stulecia miasto zostaje zajęte przez Szwedów, a zamek i zabudowa miejska doszczętnie zniszczone. W 1795 r. Rawa zostaje włączona

do Prus, a od 1807 r. staje się stolicą powiatu rawskiego departamentu warszawskiego. Rozwój miasta przynoszą lata Królestwa Polskiego. W wyniku przeprowadzonej akcji regulacji zabudowy miasta, uporządkowano bieg ulic, powstał klasycystyczny ratusz oraz kamieniczki wokół rynku, a także park w stylu angielskim, tworzący wspólne założenie architektoniczne z rynkiem. Wiek XX to okres wzlotów i upadków miasta. Pierwsza wojna światowa prawie całkowicie zniszczyła miasto, lata międzywojenne to czas odbudowy i wzmożonych inwestycji, przerwanych gwałtownie przez wybuch II wojny światowej. Rawa znów legła w gruzach.

Odbudowana po wojnie Rawa Mazowiecka, z nowo powstałymi zakładami produkcyjnymi i usługowymi oraz z zachowanymi perełkami architektonicznymi, stanowi dzisiaj dla województwa łódzkiego **ważny ośrodek przemysłowy, rekreacyjny i kulturalny**.

Dzięki dogodnemu położeniu, między Łodzią a Warszawą, bardzo łatwo do Rawy trafić. Bliskość trasy S8 jest dodatkowym atutem komunikacyjnym. Najważniejsze jednak to **walory historyczne i turystyczne miasta**, które sprawiają, że warto się do Rawy wybrać.

Rawa Mazowiecka z lotu ptaka

Ratusz

Według ustaleń Komisji Historycznej,
przyjętych w 1985 roku
stosowana jest następująca
periodyzacja dziejów polskiej
spółdzielczości bankowej:

1861 - 1918

Okres zaborów

1918 - 1939

Polska Spółdzielczość Bankowa
w Odrodzonej Polsce

1939 - 1945

Okres II wojny światowej

1945 - 1989

Spółdzielczość bankowa w okresie
gospodarki centralnie zarządzanej:

1945 - 1949

odbudowa polskiej spółdzielczości,

1950 - 1956

okres Gminnych Kas Spółdzielczych,

1957 - 1975

Spółdzielnie Oszczędnościowo-Pożyczkowe,

1975 - 1989

Banki Spółdzielcze i Bank Gospodarki Żywnościowej.

1990

Okres transformacji polskiej spółdzielczości
bankowej do gospodarki rynkowej

„TEN KTO PRZEZ SWOJE ŻYCIE POPRAWI
I UDOSKONAŁO ŁOŚ WSPÓŁCZESNYCH LUB CAŁYCH
POKOŁEN NASTĘPNYCH - TEN DOPEŁNIA
CAŁKOWICIE SWOJEGO TU ISTNIENIA
I PRZEZNACZENIA”

Stanisław Staszic

POCZĄTKI BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ NA ZIEMIACH POLSKICH

Formy zespołowego działania, oparte na wzajemnej pomocy, mają długą historię. W średniowiecznych miastach działały cechy i gildie, stowarzyszenia rzemieślników i kupców, które zwalczały nieuczciwą konkurencję, organizowały zaopatrzenie w surowce, rozstrzygały spory a także udzielały kredytu i wsparcia finansowego swoim członkom.

W XVI w., na wzór zachodnioeuropejskich organizacji dobroczynnych, w miastach polskich zaczęły rozwijać się tzw. banki pobożne, stawiające sobie za cel ochronę najuboższych mieszkańców przed lichwą, oparte o kapitał czerpany z darowizn. Kredytu udzielały zazwyczaj pod zastaw na bardzo niski procent lub nawet bez pobierania procentu.

Pierwszą tego rodzaju instytucją była **Fundacja Ostrołęcka Taniego Kredytu**, założona w 1577 r. przez ks. Wawrzyńca Białobrzeskiego. W 1585 r. bank pobożny w Krakowie założył ks. Piotr Skarga. Podobne banki powstawały później w Warszawie, Łowiczu, Wilnie, Zamościu i wielu innych miastach, funkcjonując aż do XIX wieku. W XVII wieku powstawały pierwsze kasy pożyczkowe oraz wspólne wiejskie spichrze. Ze wspólnie zgromadzonych zapasów kasy udzielały kredytów na budowę domów, pomoc w wypadku nieurodzaju, naukę rzemiosła, działalność handlową itp. W tym czasie także robotnicy, w celu przeciwstawienia się wyzyskowi tworzyli tzw. kasy brackie, które wypłacały ze składek zapomogi potrzebującym członkom stowarzyszenia.

Na wsi powstawały wiejskie kasy pożyczkowe, tworzone ze środków dworu, darowizn, obowiązkowych składek chłopów oraz udziałów oddawanych przez włościan na procent. Pożyczki z reguły zabezpieczone miały w plonach, inwentarzu, czasem wymagano poręki innych włościan.

Na początku XIX wieku nastąpił dalszy rozwój działalności społeczno-gospodarczej o cechach spółdzielczych, a **pierwszym organizatorem nowych form zespołowego gospodarowania był ksiądz Stanisław Staszic, zwany ojcem polskiej spółdzielczości**. Założył on w 1816 r. **Hrubieszowskie Towarzystwo Rolnicze**, które - oprócz współdziałania członków w zakresie ratowania się w nieszczęściach - rozwijało szeroką działalność oświatową, a także wprowadziło różne formy opieki społecznej.

Hipolit Cegielski

Mieczysław Łyskowski

Karol Marcinkowski

Karol Fryderyk Liebel

August Cieszkowski

Maksymilian Jackowski

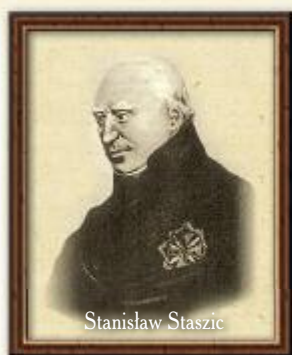
Najsilniejszą inspirację dla rozwoju ruchu spółdzielczego stanowiły prądy społeczno-gospodarcze, zrodzone w Wielkopolsce w latach trzydziestych XIX wieku. **Do propagatorów i realizatorów zasad spółdzielczych zalicza się: Karola Marcinkowskiego, Karola Libelta, Augustyna Cieszkowskiego i Maksymiliana Jackowskiego.** Głosili oni program przyspieszenia gospodarczego jako najskuteczniejszej formy walki z uciskiem pruskiego zaborcy.

Powstawanie spółdzielni w nowoczesnym tego słowa znaczeniu na terenie Wielkopolski wiązało się z upowszechnieniem elementów gospodarki kapitalistycznej. W Wielkopolsce wcześniej uporano się ze stosunkami feudalnymi na wsi i było rzeczą niejako naturalną, że na tym właśnie obszarze ziem polskich najprędzej powstały organizacje spółdzielcze. Ruch spółdzielczy ukształtował się jako forma samoobrony mało zamożnych warstw społecznych przed nieuczciwą, bo wspomaganą przez aparat zaborcy konkurencją. Chłopi i rzemieślnicy potrzebowali rzetelnie skalkulowanego kredytu, który pozwoliłby im przetrwać i rozwijać się.

Rozwój ruchu spółdzielczego odbywał się w warunkach walki narodowej, która w drugiej połowie XIX wieku i na początku XX wieku stawała się coraz ostrzejsza. Przeciwdziałanie się utrudnieniom administracyjnym zaborcy wymagało zbiorowego wysiłku, uczyło Polaków ufności do własnych inicjatyw. Pod hasłami obrony narodowej rozwijano system polskiej spółdzielczości, propagowano wzrost przemysłu, rzemiosła, handlu i rolnictwa. Za argumentami narodowymi, mającymi skłonić każdego Polaka do oszczędzania i składania pieniędzy w polskich bankach ludowych, stały inicjatywy społeczne. W rezultacie system spółdzielczy stanowił bardzo istotne ogniwo w polskim systemie gospodarczym i - także - politycznym.

Polski ruch stowarzyszeniowy ożywił się w następstwie Wiosny Ludów w 1848 roku, kiedy doszło również do rewolty mas ludowych Wielkopolski i Pomorza Gdańskiego. Powstała wówczas - założona z inicjatywy Augusta Cieszkowskiego - **Liga Polska** (1848), która była związkiem braterskim ponad wszystkimi stronnictwami. Głosiła idee solidaryzmu społecznego. Z inicjatywy członków Ligi doprowadzono do utworzenia federacji w postaci **Centralnego Towarzystwa Gospodarczego i Związku Spółek Zarobkowych**. Kolejno powstały m.in.: Towarzystwo Kasy Oszczędności i Wzajemnej Pomocy w Poznaniu (1849), Kasa Oszczędności w Środzie (1849)

Stanisław Staszic

Franciszek Stefczyk

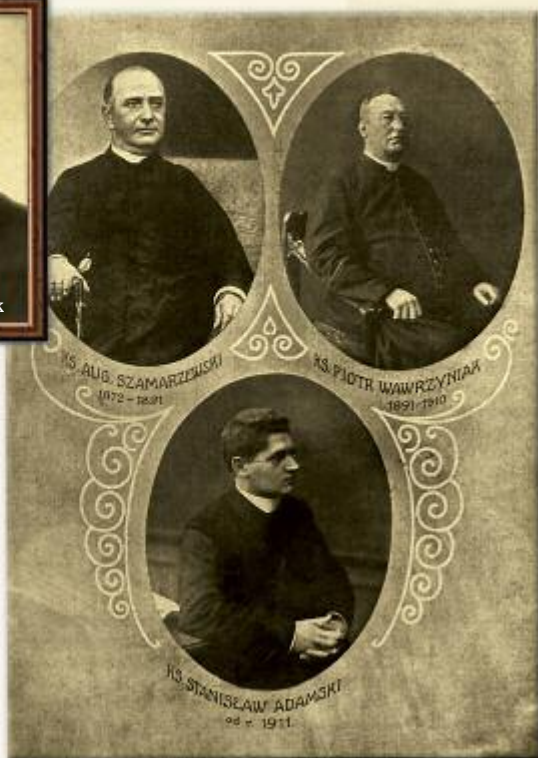
oraz Towarzystwo Oszczędności i Pożyczek Wekslowych w Śremie (1850), które były niedoskonałymi jeszcze spółkami kredytowymi.

Jednakże pierwszą organizacją w pełni spółdzielczą, utworzoną w 1861 r. w stolicy Wielkopolski, było Towarzystwo Pożyczkowe dla Przemysłowców Miasta Poznania.

Powstało z inicjatywy Mieczysława Łyskowskiego, Hipolita Cegielskiego, kilku lekarzy, sędziów i innych osób. W czwartym roku działalności Towarzystwo liczyło już 330 członków. W rok po jego założeniu utworzone zostały podobne spółki kredytowe w Brodnicy i Golubiu. W latach 1862-70 w Wielkopolsce i na Pomorzu powstało 48 nowych spółek.

Za pierwszych polskich pionierów polskiej spółdzielczości pożyczkowo – oszczędnościowej uznawani są **ks. Piotr Wawrzyniak**, **ks. Augustyn Szamarzewski** oraz **Mieczysław Łyskowski**, którzy organizowali towarzystwa pożyczkowe i banki ludowe na terenie zaboru pruskiego, głównie Wielkopolski i Pomorza. W zaborze austriackim wyteżoną działalność prowadzącą do rozwijania się ruchu spółdzielczego prowadził dr **Franciszek Stefczyk**. W zaborze rosyjskim pionierami rozwoju spółdzielczości byli **Edward Abramowski** i **Aleksander Makowiecki**, którzy zakładali kasy pożyczkowe przemysłowców oraz towarzystwa pożyczkowo- oszczędnościowe.

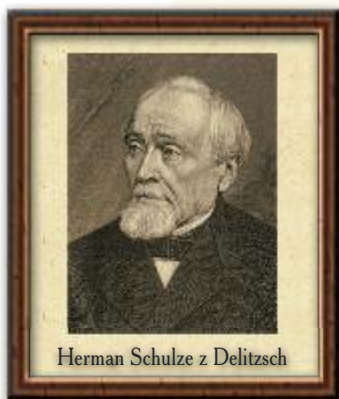
Spółdzielczość kredytowa realizowała program polegający na wzmacnianiu kondycji gospodarczej i podnoszeniu siły ekonomicznej

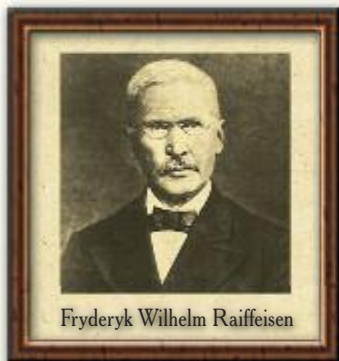

poszczególnych jednostek. Instrumencem, przy pomocy którego można było ten program zrealizować, był tani kredyt oraz uspołecznienie dodatkowego zysku. Dzięki temu słabsze ekonomicznie warstwy społeczne miałyby możliwość korzystania z przywilejów dostępnych jedynie wielkiemu kapitałowi. Tak więc program ten zakładał wyrównanie różnic międzystanowych i łagodzenie ustroju społeczno – gospodarczego.

Pierwsze polskie inicjatywy spółdzielcze prowadziły swą działalność w oparciu o przepisy prawne obowiązujące na terenie danego zaboru. Powoli, ale stopniowo wprowadzano do polskiego ruchu spółdzielczego, wzorce z Europy Zachodniej, dostosowując je do polskich warunków.

Herman Schulze z Delitzsch

Fryderyk Wilhelm Raiffeisen

Na terenie ziem polskich **spółdzielnie oszczędnościowo – pożyczkowe** tworzyły się w oparciu o dwa modele działalności, stworzone przez niemieckich prekursorów spółdzielczości. Pierwszy, nakreślony przez **Hermana Schulzego z Delitzsch**, opierał się o działalność kredytową, skierowaną głównie do rzemieślników, drobnych kupców i rolników. Kapitał wniesiony przez udziałowców służył do udzielania tanich kredytów w celu rozwoju działalności produkcyjnej, handlu i usług, a spółdzielnie mogły wypłacać swoim członkom dywidendy. Odwoływał się do zasad samopomocy i solidaryzmu. Stworzone na tej bazie spółdzielnie zwane były w późniejszym okresie bankami ludowymi. Drugi model kas to kasy oszczędnościowo – pożyczkowe, oparte na zasadach wytyczonych przez **Fryderyka Wilhelma Raiffeisena**, twórcy niemieckich kas oszczędnościowo-pożyczkowych, których głównym celem było udzielanie, głównie rolnikom, tanich pożyczek na cele „rozważne i produkcyjne”. Działalność tego typu kas, prowadzona w myśl zasady „miejscowy pieniądz na miejscowe potrzeby”, szerzyła idee oszczędzania, partycypacji w życiu społecznym i wspierania edukacji. Charakteryzowała

się małym zasięgiem działania oraz niskimi udziałami, opierała się głównie na zaufaniu i wzajemnej pomocy.

Rozwój spółdzielczości na ziemiach polskich, w tym także kredytowej zahamowała I wojna światowa oraz powojenny kryzys i inflacja. W Polsce niepodległej, istotnym impulsem do rozwoju spółdzielczości stała się ustawa Prawo spółdzielcze z 1920 r. oraz ogólne ożywienie gospodarcze, jakie nastąpiło ok. 1925 r. Światowy kryzys gospodarczy, zapoczątkowany w 1929 r. zatrzymał ten proces. Nawet po 1933 r., kiedy świat wychodził z kryzysu, spółdzielcze instytucje finansowe często traciły swoje rezerwy, a powoli także i swój spółdzielczy charakter. Ponowny rozwój nastąpił po 1936 r. Liczba spółdzielni kredytowych, banków i towarzystw wzrosła z 3300 w 1925 r. do ponad 5600, a liczba członków przekraczała 1,5 mln osób. Ok. 70 % wszystkich spółdzielni stanowiły tzw. kasy Stefczyka. Mniej liczne, ale silniejsze ekonomicznie były banki ludowe oraz spółdzielnie kredytowe.

D. Następowo Spółek wedle czasu powstania.	
W roku 1901	Poznań »Bank Przemysłowców«
1902	Brodnica, Górnica
1903	Gdańsk, Górnica
1904	Gdańsk, Tysiące, Silesia
1905	Katowice, Silesia, Silesia
1906	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1907	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1908	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1909	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1910	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1911	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1912	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1913	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1914	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1915	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1916	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1917	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1918	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1919	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1920	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1921	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1922	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1923	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1924	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1925	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1926	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1927	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1928	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1929	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1930	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1931	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1932	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1933	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1934	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1935	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1936	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1937	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1938	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1939	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1940	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1941	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1942	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1943	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1944	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1945	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1946	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1947	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1948	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1949	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1950	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1951	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1952	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1953	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1954	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1955	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1956	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1957	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1958	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1959	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1960	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1961	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1962	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1963	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1964	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1965	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1966	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1967	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1968	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1969	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1970	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1971	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1972	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1973	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1974	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1975	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1976	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1977	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1978	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1979	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1980	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1981	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1982	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1983	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1984	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1985	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1986	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1987	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1988	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1989	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1990	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1991	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1992	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1993	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1994	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1995	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1996	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1997	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1998	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
1999	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2000	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2001	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2002	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2003	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2004	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2005	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2006	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2007	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2008	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2009	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2010	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2011	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2012	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2013	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2014	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2015	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2016	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2017	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2018	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2019	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2020	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2021	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2022	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2023	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2024	Bydgoszcz, Silesia, Silesia
2025	Bydgoszcz, Silesia, Silesia

International Year
of Cooperatives

Cooperatives Build
a Better World

SPÓŁDZIELCZOŚĆ I BANKOWOŚĆ SPÓŁDZIELCZA

CO WARTO WIEDZIEĆ?

SPÓŁDZIELNIE TWORZĄ LEPSZY ŚWIAT

© 2025 KZBS

<https://kzbs.pl>

>>>

SPÓŁDZIELCZOŚĆ

Spółdzielczość stanowi formę działalności gospodarczej i społecznej grupy ludzi dążących do dobrowolnego realizowania wspólnych celów i wartości z korzyścią dla każdej ze stron. Konieczne jest wniesienie środków finansowych (udziałów), aby spółdzielnia mogła prowadzić swoją działalność (zarobkową, społeczną i kulturalną).

Pierwsze spółdzielnie zaczęto tworzyć w połowie XIX w. (spółdzielnie modelu Raiffeisena). Natomiast w Anglii pierwsza spółdzielnia typu kredytowego – building society (towarzystwo budowlane), powstała już w 1775.

© 2025 KZBS

>>> 2

SPÓŁDZIELCZOŚĆ

Spółdzielczość działa według 7 zasad:

- ❖ **dobrowolnego i otwartego członkostwa**, czyli każdy może stać się członkiem;
- ❖ **demokratycznej kontroli członkowskiej**, czyli członkowie mają równe prawo głosu (jeden członek – jeden głos) i kontrolują spółdzielnię;
- ❖ **ekonomicznego uczestnictwa członków**, czyli członkowie składają się na majątek spółdzielni;
- ❖ **autonomii i niezależności**, czyli są organizacjami samorządnymi, zarządzanymi przez ich członków;
- ❖ **kształcenia, szkolenia, informacji**, czyli zapewniania swoim członkom wzmocnienia kompetencji, by mogli efektywnie działać na rzecz spółdzielni;
- ❖ **współdziałania i współpracy na rzecz swoich członków**, czyli starają się służyć swoim członkom w sposób jak najbardziej efektywny oraz wzmacniać ruch spółdzielczy;
- ❖ **troski o społeczność lokalną**, czyli pracują na rzecz właściwego rozwoju społeczności lokalnych.

© 2025 IZSIS

» 3

SPÓŁDZIELNIA

Spółdzielnie, zwane też **co-opami** (od ang. cooperative), występują na całym świecie i przyjmują różne formy oraz

modele działania. Są to m.in. spółdzielnie mieszkaniowe, bankowe, rolnicze, lekarskie, socjalne, rzemieślnicze, branżowe.

Niezależnie od typu spółdzielni, każda z nich praktykuje i promuje takie **wartości** jak:

- ❖ demokratyczne zarządzanie,
- ❖ solidarność,
- ❖ samopomoc.

Ważne jest to, aby w działalność spółdzielni włączali się **wszyscy** jej członkowie, a nie tylko nieliczni z nich.

W Polsce wszystkie spółdzielnie zrzesza Krajowa Rada Spółdzielcza, która jest członkiem Międzynarodowego Związku Spółdzielczego – International Co-operatives Alliance (ICA).

© 2025 IZSIS

» 4

SPÓŁDZIELCZOŚĆ BANKOWA NA ŚWIECIE

Dzisiaj **banki spółdzielcze na świecie** to blisko milion podmiotów i ponad 600 milionów członków w ponad 100 krajach, na 6 kontynentach. Poza Polską bardzo prężnie działają w Europie, np. w Niemczech, Austrii (Raiffeisen i Volksbanki), Niderlandach (Rabobank) czy też we Francji (Credit Mutuel, Credit Agricole).

❖ LICZBA PODMIOTÓW:

~1 000 000

❖ LICZBA CZŁONKÓW:

> 600 MLN

❖ OBECNOŚĆ:

100+
KRAJÓW

6
KONTYMENTÓW

© 2025 KZBS

>>> 5

BANKOWOŚĆ SPÓŁDZIELCZA

Banki spółdzielcze w Polsce to 90% banków działających ogółem. To instytucje finansowe, które różnią się od banków komercyjnych ze względu na odmienną formę prawną i strukturę własnościową, zasady zarządzania oraz misję społeczną. Banki spółdzielcze mogą działać samodzielnie lub w większych grupach, które określa się jako zrzeszenia.

Pierwsze polskie spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe powstały w XIX w.

Najstarsze to:

- ❖ Towarzystwo Oszczędności i Pożyczek Wekslowych w Śremie (1850 r.),
- ❖ Towarzystwo Pożyczkowe dla Przemysłowców Miasta Poznania (1861 r.),
- ❖ Towarzystwo Pożyczkowe w Brodnicy i Golubiu (1862 r.).

© 2025 KZBS

>>> 6

BANKOWOŚĆ SPÓŁDZIELCZA

Cechy charakterystyczne banków spółdzielczych:

- ❖ **Własność i zarządzanie:** Banki spółdzielcze są własnością swoich członków, co oznacza, że osoby korzystające z usług banku mogą być jednocześnie jego właścicielami. Właściciele banku mają możliwość uczestniczenia w jego zarządzaniu poprzez podejmowanie decyzji na walnych zgromadzeniach/zebraniach przedstawicieli.
- ❖ **Demokratyczny model:** Decyzje w bankach spółdzielczych podejmowane są na zasadzie jedna osoba – jeden głos, niezależnie od wielkości wkładu finansowego. To oznacza, że każdy członek banku ma równe prawo do uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji dotyczących działalności banku.

© 2025 KZBS

>>> 7

BANKOWOŚĆ SPÓŁDZIELCZA

Cechy charakterystyczne banków spółdzielczych:

- ❖ **Zorientowanie na lokalność:** Banki spółdzielcze koncentrują się na obsłudze lokalnych społeczności, oferując produkty i usługi dostosowane do ich potrzeb.
- ❖ **Społeczna misja:** Banki spółdzielcze realizują misję społeczną, która polega na wspieraniu rozwoju lokalnych społeczności, promowaniu równości społecznej i ekonomicznej oraz uczestnictwie w lokalnych inicjatywach.
- ❖ **Stabilność i bezpieczeństwo:** Podobnie jak banki komercyjne, banki spółdzielcze podlegają nadzorowi bankowemu i muszą spełniać określone wymogi bezpieczeństwa prowadzonej działalności.

© 2025 KZBS

>>> 8

Na koniec 2024 r. w Polsce działało **489 banków spółdzielczych**, z tego **8 banków działało samodzielnie**, zaś pozostałe są skupione w dwóch zrzeszeniach – **Banku Polskiej Spółdzielczości** oraz **Spółdzielczej Grupie Bankowej**.

Grupa BPS
Banki Spółdzielcze / Bank BPS

Banki Spółdzielcze

Banki działające w zrzeszeniach są dodatkowo członkami **systemów ochrony instytucjonalnej** (**Spółdzielnia Ochrony Zrzeszenia BPS**, **Spółdzielczy System Ochrony SGB**), które pełnią funkcję prewencyjną i czuwają nad bezpieczeństwem ich działalności.

System Ochrony Zrzeszenia BPS

SPÓŁDZIELCZY
System Ochrony SGB

Interesy polskich banków spółdzielczych reprezentuje, jako branżowa izba gospodarcza, **Krajowy Związek Banków Spółdzielczych**.

KRAJOWY ZWIĄZEK BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

© 2025 KZBS

>>> 9

BANKI SPÓŁDZIELCZE A SPÓŁDZIELCZE KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWE

Banki spółdzielcze i SKOKi to nie to samo:

	Bank Spółdzielczy	SKOK
Funkcjonowanie w Polsce	163 lata	33 lata
Liczba instytucji w Polsce	491	18
System ochrony instytucjonalnej	TAK	NIE
Możliwości korzystania z usług	Każdy może założyć w nim konto czy wziąć kredyt – nie trzeba być jego członkiem	Żeby skorzystać z usług, trzeba najpierw zostać członkiem kasy

© 2025 KZBS

>>> 10

PODSUMOWANIE

Bankowość spółdzielcza odgrywa **kluczową rolę** w ramach ruchu spółdzielczego, zapewniając swoim członkom i klientom **dostęp do różnych usług finansowych**. Banki spółdzielcze odgrywają bardzo ważną rolę w zwiększaniu inkluzji finansowej.

Dążą do tworzenia bardziej demokratycznej, uczciwej i zrównoważonej gospodarki, opartej na potrzebach społeczności lokalnych.

Rok 2025 jest Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. Tematem przewodnim obchodów jest hasło „Spółdzielnie budują lepszy świat”.

Ma ono na celu podkreślenie istotnej roli, jaką model spółdzielczy odgrywa w budowaniu sprawiedliwszego i bardziej zrównoważonego społeczeństwa.

© 2025 KZBS

11

KRAJOWY ZWIĄZEK BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

International Year
of CooperativesCooperatives Build
a Better World

SPÓŁDZIELNIE TWORZĄ LEPSZY ŚWIAT

*„Widzimy, że kraje te
rozwijają się najbardziej,
które mają dobrą monetę,
upadają zaś i giną,
które używają złej...”*

Mikołaj Kopernik

Jak to z pieniądzem było...

Trudno sobie dzisiaj to wyobrazić, ale dwa tysiące lat p.n.e. ludzie nie tylko nie znali papierowego pieniądza, ale też nie używali tego pojęcia w znaczeniu rozumianym przez nas obecnie. Rolę pieniądza pełniło wszystko to, co w danej społeczności miało uznaną wartość (np. żywność, narzędzia, tkaniny, ozdoby, inwentarz żywy, bogactwa naturalne, kruszce, sól). Ciągły rozwój wymiany towarowej doprowadził do wprowadzenia do obrotu w siódmym stuleciu p.n.e. monet i prawie 1600 lat później, w Chinach, pieniądza papierowego.

Przez setki lat handel polegał na wymianie przedmiotów. W krajach rolniczych wartość różnych dóbr przeliczano na zboże. Ziarno miało tę praktyczną zaletę, że można je było odsypywać bądź dosypywać w dowolnych ilościach i w ten sposób płacić za dany towar. Wśród ludów pasterskich i koczowniczych za środek płatniczy uznawano bydło. Już w „Iliadzie” Homera możemy przeczytać, że na przykład zbroja kosztowała dziewięć wołów. Wymiana towarowa nabrała szczególnego znaczenia w dobie odkryć geograficznych i późniejszej kolonizacji. Jednym z najbardziej rozpowszechnionych i zarazem cenionych towarów była sól. W Polsce bardzo długo używano jej jako środka płatniczego, a jedna z dawnych kar sądowych polegała na wyegzekwowaniu od oskarżonego 300 kruszy, czyli grud soli. Najlepszym dowodem na to, że sól odgrywała u nas rolę pieniądza, jest powiedzenie „słono za coś płacić”.

W krajach słowiańskich towary wymieniano też chętnie na miód i skóry. W czasach pierwszych Piastów futerka kun i lisów uznawane były za środki płatnicze nawet w oficjalnych dokumentach międzynarodowych. Z datowanej na 1136 rok bulli papieskiej wynika, że właśnie nimi płacono Kościołowi dziesięcinę. Czterdzieści futerek wiązano w grzywnę i wyrażano nimi cenę danej rzeczy.

W niektórych rejonach świata ludzie doszli jednak do wniosku, że najwygodniejszą formą środka płatniczego są metale. Bardzo trwałe, ze względu na małą objętość łatwe w transporcie i, co równie ważne,

łatwo podzielne na mniejsze części doskonale nadawały się do pełnienia tej funkcji. Początkowo w obiegu znajdowały się po prostu nie obrobione bryłki metalu, żelazo oraz miedź i jej stopy, a później metale szlachetne. Przy zakupie danego towaru trzeba było za każdym razem odważać wynegocjowaną ilość metalu. Tak dokonywano transakcji na przykład w Egipcie, Babilonii, Asyrii. Zdarzało się też, że z kruszcu odlewano jakieś przedmioty, które pełniły funkcję środka płatniczego. Mogły to być pierścienie, siekiery, dzidy. Określano więc cenę dobra, podając na przykład liczbę złotych siekier albo po prostu wagę metalu. W tym drugim przypadku nie miało znaczenia, czy położono na szalce odlany przedmiot, czy też bryłę surowego kruszcu. Sprawdzanie ilości i jakości kruszcu, którym płacono w transakcjach, było uciążliwe. Każdy, kto chciał handlować, musiał mieć przy sobie wagę i kowadełko, na którym w razie potrzeby ciał rozgrzany metal. Niektórzy kupcy zaczęli więc wybijać na kawałkach metalu swoje stemple, gwarantując w ten sposób, że mają one odpowiednią wagę i odlane zostały z niezafałszowanego kruszcu.

W rozwoju gospodarki towarowo-pieniężnej niepodważalną rolę odegrali Fenicjanie. Ich miasta: Ugarit, Byblos, Sydon i Tyr (obecnie tereny Syrii i Libanu) to symbole bogactwa, którego źródłem był handel prowadzony niemal ze wszystkimi państwami ówczesnego świata. Fenicjanie pierwsi stworzyli namiastki bezgotówkowych form rozliczeń w postaci uwierzytelnionych tabliczek służących do dokonywania operacji finansowych. Jako jedni z pierwszych na świecie opanowali umiejętność wytopu i produkcji wyrobów z brązu, co dało podstawy do przypuszczeń, że to oni byli wynalazcami monet. Jednak dzisiejszy stan wiedzy nie potwierdza tej tezy. Najstarsze bowiem znalezisko, pochodząca z VII wieku p.n.e. bryłka elektronu (w starożytności nazywano tak stop złota i srebra), opatrzony jest stemplem złotnika z Efezu. Gdy pojawiły się takie prywatne pramonety, już tylko krok dzielił ludzi od wprowadzenia na rynek pieniędzy bitych przez władze państwowe.

Monetę wynaleziono prawie jednocześnie w VII w. p.n.e. w kręgu cywilizacji greckiej: w Lidii, położonej na zachodnich wybrzeżach Azji Mniejszej (dziś Turcji) oraz w Argolidzie (Peloponez), państwie Fejdona, do którego należała też bogata w pokłady srebra wyspa Egina. Lidyjskie monety z VII i VI wieku p.n.e. są wykonane z elektronu, po jednej stronie widać na nich wizerunki byka i lwa, a po drugiej kwadratowe

wgłębienie spowodowane niedoskonałą jeszcze techniką bicia. Natomiast w Argolidzie używano monet srebrnych. Miały one wybity symbol państwowy, którym był żółw morski (zwierzę poświęcone bogini Afrodycie), a kształtem przypominały spłaszczoną baryłkę.

Zupełnie niezależnie historia pieniędzy toczyła się w Indiach i Chinach. Mieszkańcy Indii, kilka wieków p.n.e. używali monet w postaci cienkich prostokątnych blaszek srebrnych. Natomiast w Chinach drobne monety miedziane znano podobno już na początku pierwszego tysiąclecia przed naszą erą. Wczesne chińskie monety odlewano w kształcie narzędzi, np. motyk. W roku 221 p.n.e. cesarz Szy-Huang-ti wprowadził monety okrągłe z kwadratowym otworem pośrodku. Według zbliżonego wzoru bito w Chinach monety do 1912 roku.

Monety upowszechniały się powoli. Na przykład Persowie wprowadzili je sto lat po Lidii, Rzym w IV wieku p.n.e., a Kartagina w III wieku p.n.e. Odtąd monety stały się nieodłącznym składnikiem cywilizacji europejskiej. Przetrwały upadek imperium rzymskiego i wszystkie wstrząsy, jakie później dotknęły państwa chrześcijańskie.

Pierwszymi pieniędzmi występującymi na ziemiach polskich były srebrne i brązowe monety greckie pochodzące z IV - III w. p.n.e. W okresie późniejszym pojawiły się monety rzymskie i srebrne dirhemy arabskie.

Za pierwszego polskiego władcę, który emitował pieniądze, uważano do niedawna Mieszka I. Okazało się, że pierwsze denary rzeczywiście należały do Mieszka, tyle że do wnuka założyciela państwa polskiego - Mieszka II. Prekursorem polskiego mennictwa był więc Bolesław Chrobry. Z jego rozkazu w ostatniej dekadzie X wieku wybito pierwsze polskie pieniądze. Na denarach Bolesława Chrobrego

po raz pierwszy pojawia się nazwa Polski - *Princes Polonie*. Przez następne lata kolejni władcy bili swe własne monety. Za czasów Bolesława Krzywoustego, oprócz denarów pojawiły się nowe monety, bite jednostronnie na bardzo cienkich srebrnych blaszkach, zwane **brakteatami**. Po rozbiciu dzielnicowym władca każdej dzielnicy bił własne monety. Wraz z wstąpieniem na tron Polski króla czeskiego Wacława II (XIV w.), pojawiają się grosze praskie (wprowadzone w Czechach w wyniku reformy monetarnej), które nie były bite w Polsce, a mimo to przetrwały i funkcjonowały obok innych monet przez kolejne dwa wieki.

Emisję denarów kontynuował Władysław Łokietek, za którego rządów bito najbardziej znaną polską monetę - złotego dukata (w obiegu tylko w Małopolsce). Ze względu na brak jednolitego polskiego pieniądza (zasięg ogólnokrajowy posiadały tylko grosze praskie) król Kazimierz Wielki podjął się reformy zmierzającej do ujednolicenia pieniądza. Monarcha wprowadził do obiegu grosz srebrny, który obowiązywał na terenie całego kraju. Reforma ta, pomimo, że ujednoliciła obieg pieniądza w Koronie, nie usunęła całkowicie z obiegu innych monet. System taki funkcjonował z niewielkimi modyfikacjami (reforma Władysława Jagiełły polegająca na wprowadzeniu do istniejącego systemu wielokrotności liczby trzy) aż do XVI w. Kolejną istotną reformę finansową przeprowadził król Zygmunt I Stary. Wprowadził on po raz pierwszy w roku 1507 półgrosze koronne, bite w Krakowie - pierwsze datowane polskie monety. Złoty polski, który dał nazwę całemu okresowi w historii, jako realna moneta występuje od 1564 r. (wcześniej występował jako jednostka rozrachunkowa). Za panowania Wazów pojawiła się dodatkowo moneta miedziana. W latach 1659 - 1668 kraj zalany został miedzianymi szelągami, powszechnie zwanymi **boratynkami**.

Za czasów ostatniego króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego (w latach 1766 - 1794) uporządkowano i uzdrowiono stosunki mennicze wprowadzając dobrą monetę, podniesiono jej poziom pod względem

wykonania technicznego, jak również pod względem artystycznym.

W okresie rozbiorów na terenach Polski obowiązywały pieniądze zaborców tj. ruble, marki i korony. Insurekcja Kościuszkowska (1794 r.) przyniosła nam pierwsze polskie pieniądze papierowe (banknoty) - bilety skarbowe.

Zmiana nastąpiła podczas pierwszej wojny światowej. Z rynku znikły monety złote, srebrne, a nawet bilon i banknoty. Brak waluty szczególnie mocno odczuwali mieszkańcy ziem polskich, które znalazły się pod okupacją niemiecką. Niemcy - w ramach tworzenia marionetkowego państwa polskiego - 9 grudnia 1916 roku powołali do życia Polską Krajową Kasę Pożyczkową (PKKP), której zadaniem było emitowanie banknotów dla terenów okupowanych. Ustalono, że nową walutą będzie dzieląca się na 100 fenigów **marka polska**, odpowiadająca wartości marki niemieckiej. Rzesza gwarantowała emisję miliarda marek polskich i brała odpowiedzialność za ich wymianę na marki niemieckie.

Po odzyskaniu niepodległości na obszarze odradzającej się Polski panował chaos walutowy. W obiegu były pieniądze trzech państw

zaborczych, marki polskie, ostruble emitowane przez Niemców dla okupowanych terenów na wschodzie, ukraińskie griwny i karbowance oraz liczne "waluty" emitowane przez władze lokalne. Potrzebą chwili była unifikacja waluty. Miała jej dokonać PKKP, która dekretem naczelnika państwa została wyznaczona na instytucję emisyjną. W lutym 1919 roku sejm zapowiedział wprowadzenie

"złotego". Warunkiem przeprowadzenia reformy walutowej była stabilizacja budżetu państwa. To trudne zadanie powierzono **Władysławowi Grabskiemu**, który stanął na czele sformowanego przez siebie rządu i skutecznie wypełnił swoją misję. Jednocześnie pracowano nad reformą waluty. W 1924 roku powołano Bank Polski, który miał prawo emisji banknotów. Rok później **złoty zastąpił markę polską w relacji 1 : 1,8 mln**. Został on zrównany z frankiem szwajcarskim, a jego cenę ustalono na 5,18 złotego za 1 dolara. Pozycji złotego rygorystycznie pilnowano nawet podczas wielkiego kryzysu gospodarczego.

Wybuch II wojny światowej po raz kolejny wpłynął na los polskiej waluty. Na terenach włączonych do Rzeszy i ZSRR wprowadzono marki i ruble. W utworzonej przez Niemców Generalnej Guberni w grudniu 1939 roku powołano Bank Emisyjny w Krakowie, który puścił w obieg banknoty 100 złotych z 1932 i 1934 roku z napisem w języku niemieckim *"Generalne Gubernatorstwo dla zajętych polskich obszarów"*. Złote krakowskie lub młynarki - bo tak je potocznie zwano, były drukowane w nominałach 500, 100, 50, 20, 10, 5, 2 i 1 złoty i szybko zastąpiły dotychczasową walutę. Wybito też monety cynkowe o nominałach 1, 5, 10 i 20 groszy.

Na ziemiach polskich zajętych przez Armię Czerwoną złotego wprowadził Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego. Samozwańczo mianując się władzą 24 sierpnia 1944 roku, wydał dekret ustanawiający złotego prawnym środkiem płatniczym w Polsce i przekazał Centralnej Kasie Skarbowej, a następnie Narodowemu Bankowi Polskiemu prawo emisji papierowych banknotów o nominałach od 50 groszy do 500 złotych z datą 1944 roku. Pierwsze walory pieniężne drukowano w Moskwie. Szybko okazało się, że lubelska waluta nie ma mocnych podstaw. Coraz silniej występowały zjawiska inflacyjne. Banknoty wprowadzone w październiku 1950 roku drukowane były w nominałach: 2, 5, 10, 20, 50, 100 i 500 złotych. Zgodnie z duchem socrealizmu przedstawiały one trud ludzi pracy. Do obiegu wprowadzono także pierwsze powojenne monety: aluminiowe 1 i 2 grosze, brązowe 5 groszy, miedzio-niklowe 10, 20 i 50 groszy oraz 1 złoty. Miały one datę 1949 rok i napis "Rzeczpospolita Polska". Następne emisje nosiły już nową nazwę państwa, wprowadzoną przez konstytucję z 1952 roku: "Polska Rzeczpospolita Ludowa". Wszystkie zaczęto wytwarzać z aluminium. Warto zaznaczyć, że ich wzór - prócz wagi i średnicy - nie uległ zmianom do końca istnienia PRL-u.

W 1958 roku do obiegu trafiły monety 2 i 5 złotych, które zastąpiły szybko zużywające się banknoty o takich samych nominałach. W następnym roku wycofano banknot dziesięciozłotowy i zastąpiono go dwoma odmianami monet. Pierwsza wyobrażała Mikołaja Kopernika, druga Tadeusza Kościuszkę. Szczególnie "dycha" z naczelnikiem, bo tak powszechnie określano te monety, odznaczała się prostą elegancją. Obydwie monety okazały się zbyt duże i ciężkie, toteż od 1967 roku zmniejszono ich ciężar z 12,9 na 9,5 grama i średnicę z 31 na 28 mm. Według tego wzoru bito kolejne monety dziesięciozłotowe.

W latach 60. XX wieku odczuwalny był brak wyższych nominałów banknotów. W 1965 roku wyemitowano więc banknot o nominale 1000 złotych. Ten barwny i artystycznie udany pieniądz ozdobiony był podobizną Mikołaja Kopernika i układem słonecznym. Nie zyskał jednak uznania i po dziesięciu latach został zastąpiony innym banknotem, także z podobizną wielkiego astronoma.

W następnej dekadzie dokonano wymiany pozostałych banknotów. W latach 1974-1977 pojawiły się nowe znaki pieniężne z podobiznami wielkich Polaków. Ich dobór nie był przypadkowy, bo obok dwóch władców Mieszka I, Bolesława Chrobrego (2000 złotych) i Tadeusza Kościuszki (500 złotych), znaleźli się rewolucjoniści: Jarosław Dąbrowski (200 złotych), Ludwik Waryński (100 złotych) oraz Karol Świerczewski (50 złotych). W latach 80. XX wieku, wraz z presją inflacyjną pojawiły się banknoty o wyższych, ale i o niższych nominałach.

Pieniądz jest odbiciem gospodarki, ale waluta PRL-u nie miała wiele wspólnego z zasadami ekonomii. Odczuł to złoty, który tracił na wartości. W latach 80. władze były bezsilne wobec kryzysu gospodarczego, dotkliwie odczuwano braki rynkowe, szybko rosła inflacja. W takiej fatalnej sytuacji gospodarczej doszło w 1989 roku do zmiany systemu gospodarczego. Nowa władza nie od razu uporała się z inflacją. Kontynuowano serię "Wielcy Polacy" z coraz wyższymi nominałami. Na banknocie 100 tys. złotych znalazł się Stanisław Moniuszko, na 500 tys. złotych Henryk Sienkiewicz, a na 1 mln złotych Władysław Reymont.

Ostatnim banknotem z tej serii było 2 mln złotych z podobizną Ignacego Paderewskiego.

Reformy gospodarcze związane z tzw. planem Balcerowicza ustabilizowały gospodarkę oraz zahamowały galopującą inflację. Zwieńczeniem tych działań była **denominacja złotego z 1995 roku** w stosunku 10.000 : 1. Stary złoty został zastąpiony nowym, choć jeszcze przez dwa lata w obiegu znajdowały się oba rodzaje waluty.

TABELA DENOMINACJI

<i>Stary złoty /banknoty/</i>	<i>Nowy złoty od 1.01.1995 r. /monety/</i>
100,00 zł	1 gr
200,00 zł	2 gr
500,00 zł	5 gr
1.000,00 zł	10 gr
2.000,00 zł	20 gr
5.000,00 zł	50 gr
10.000,00 zł	1 zł
20.000,00 zł	2 zł
50.000,00 zł	5 zł
<i>banknoty</i>	
100.000,00 zł	10 zł
-	20 zł
500.000,00 zł	50 zł
1.000.000,00 zł	100 zł
2.000.000,00 zł	200 zł

Wprowadzone do obiegu nowe typy banknotów o nominałach 10, 20, 50, 100 i 200 złotych pojawiły się z wizerunkami polskich władców. Prócz pieniędzy papierowych na rynku pojawił się pieniądz metalowy o nominałach: 1, 2 i 5 złotych, a także dawno nie widziane monety: 1, 2,

5, 10 groszy. Waluta ta obowiązuje do dnia dzisiejszego, została jedynie uzupełniona banknotem o nominale 500 zł.

Poza pojawieniem się pierwszych monet, w dziejach pieniądza na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie banknotów. Europejskie pieniądze papierowe sięgają korzeniami 1665 roku, kiedy to szwedzki Królewski Bank Wymiany zaczął wydawać kwity depozytowe. Określały one ilość srebra, jaką obywatel umieścił w banku. Podobnych operacji dokonywano też w Anglii. Początkowo monety trafiły do prywatnych bankierów, którzy wydawali za nie dokumenty zwane notami. Noty mogły służyć do przeprowadzania wielu transakcji; oddawano nimi na przykład długi. W każdej chwili można było pójść z notą do banku i wymienić ją na monety o określonej wartości. W 1694 roku parlament angielski podjął decyzję o założeniu Banku Anglii, który podobnie jak szwedzki Królewski Bank Wymiany zaczął przyjmować depozyty w złocie lub srebrze i wydawać za nie noty (najpierw pisane ręcznie, a od 1729 roku drukowane).

Bankierzy szybko zorientowali się, że prawdopodobieństwo, aby wszyscy posiadacze not zgłosili się w tym samym czasie po wypłatę depozytu, były znikome. Nie którzy sądzili nawet, że kwity lub noty nigdy nie zostaną przedstawione do wymiany i będą przechodzić od właściciela do właściciela. W kasie trzymano więc tylko pewną rezerwę pieniędzy na bieżące wypłaty, a resztę inwestowano. Wypuszczano też własne noty przy okazji udzielania wysoko oprocentowanych pożyczek. Wiele z nich nie miało pełnego pokrycia w złocie czy srebrze.

Oczywiście często bankierzy źle oceniali swoje możliwości lub po prostu oszukiwali. Zdarzały się nadużycia i niewypłacalność. Wraz z upływem lat coraz więcej państw zastrzegало prawo emisji not tylko dla jednego banku, nazywanego bankiem centralnym. Dużą rolę odgrywało w tym wypadku zaufanie. Na przykład Bank Anglii wyeliminował z obiegu noty mniejszych banków, ponieważ klienci uważali go za najbezpieczniejszą instytucję tego typu. Dawne kwity i noty stają się pełnoprawnymi pieniędzmi papierowymi emitowanymi przez jeden bank w każdym państwie.

Nieco inaczej rozpoczęła się natomiast historia pieniądza papierowego w Ameryce Północnej. Tam w XVII wieku pojawiły się banknoty emitowane nie przez banki, lecz przez władze. W 1690 roku Kolonia Zatoki Massachusetts oblegała francuską twierdzę Quebec. Żołnierzom obiecano żołd w postaci zdobytych łupów. Jednak twierdza wcale nie zamierzała paść. Wtedy oblegającym wydano papierowe pieniądze, obiecując, że zostaną one wymienione na monety. Pomyśl się sprawdził

i wykorzystywano go przy innych okazjach. Jeżeli tylko władze wywiązywały się ze swoich zobowiązań, ludzie bez obaw mogli dokonywać wszelkich transakcji papierowymi zaświadczeniami. Niektórzy zapewne woleli też używać poręcznych banknotów zamiast ciężkich monet. Na przykład w stanie Pensylwania pierwszej emisji papierowego pieniądza dokonano już w 1723 roku.

Współczesne banknoty są wyposażone w kilkadziesiąt zabezpieczeń, zarówno tych widocznych gołym okiem jak i takich, które pozwalają szybko liczyć, sortować, sprawdzać jakość i autentyczność. Zapewnieniu ciągłości obrotu gotówkowego służy utrzymywany przez Narodowy Bank Polski zapas strategiczny.

Ewolucja pieniądza trwa. W XX wieku pojawił się pieniądz plastikowy, czyli karty kredytowe. Dzięki nim nie musimy nosić plików banknotów lub sakiewek z monetami. Karty i płatności mobilne stopniowo zmniejszają wykorzystanie gotówki na całym świecie. Mimo przeniesienia przyzwyczajęń płatniczych konsumentów na wygodniejsze formy elektroniczne, to ostatecznie jednak konsumenci dokonują wyboru sposobu płatności, a monety i banknoty pozostaną z nami jeszcze długo.

Złote myśli o pieniądzach

Pieniądz nie śmierdzi.

Pieniądz robi pieniądz.

Pieniądz rządzi światem.

Pieniądze wszystko mogą.

Pieniądze wszędzie dają wejście.

Za pieniądze wszystko dostaniesz.

Przy tym szczęście, przy kim pieniądze.

Kto o grosz nie stoi, ten szeląga nie wart.

Kto sam nie zarobił, nie zna ceny pieniądza.

Bez pieniędzy umrzeć nawet trudno.

Gdy pieniędzy wiele, wokoło przyjaciele.

Nie imię, tylko pieniądze zdobią człowieka.

Pieniądz jest dobry sługa, ale zły przewodnik.

Bodaj ten z piekła nie wyszedł, co pieniądze wymyślił.

Cudzy pieniądz nie grzeje.

Kto ma pieniądze, ma wszystko.

Drogi chleb, gdzie pieniędzy nie ma.

Musi żyć w nędzy, kto nie ma pieniędzy.

Cudze pieniądze licząc, nikt się nie wzbogaci.

Nie sypia w nocy ten śmieie, kto ma pieniędzy wiele.

O pieniądze nie graj w karty, bo w nich diabeł jest zawarty.

Dobrze jest być sławnym, ale pewniejsze jest mieć pieniądze.

Nie ma tak dobrze bronionej fortecy, której nie można by zdobyć pieniędzmi.

Pieniądze zdobywa się pracą, strzeże ze strachem i traci z wielkim bólem.

Pożycz pieniądze swemu nieprzyjacielowi, a go pozyskasz.

Pożycz przyjacielowi, a go stracisz.

Pieniądz nigdy nie przychodzi nie w porę.

Siedziba Gminnej Kasy Spółdzielczej

75 LAT BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W MSZCZONOWIE

Historia dzisiejszego Banku Spółdzielczego w Mszczonowie rozpoczęła się 18 czerwca 1950 roku powołaniem przez Zgromadzenie Założycielskie „Gminnej Kasy Spółdzielczej w Mszczonowie”. Spółdzielnia o takiej nazwie została wpisana do Rejestru Handlowego Sądu Powiatowego dla dzielnicy Warszawa – Śródmieście, działu RS Nr XXIX – 4308 w dniu 8 sierpnia 1950 roku. Swoją działalność rozpoczęła cztery dni później, tj. 12 sierpnia 1950 roku. Siedziba Kasy mieściła się w Mszczonowie, w wynajętym lokalu przy ulicy Sienkiewicza (na zdjęciu budynek w kolorze szarym).

Założycielami naszego Banku byli: Dziadkiewicz Bronisław, Przybylski Wacław, Łapiński Jan, Wasiak Stanisław, Krawczyk Karol, Zabłocki Jan, Świrski Jadwiga, Troć Henryk, Adamczyk Władysław, Sadowska Helena, Mariański Stanisław, Lenczewski Marian, Zaręba Antoni.

Pierwszy Zarząd Spółdzielni, wybrany na Zebraniu Założycieli stanowili: Krawczyk Karol - Przewodniczący, Wasiak Stanisław - członek Zarządu, Dziadkiewicz Bronisław - członek Zarządu, Przybylski Wacław - zastępca członka Zarządu, Łapiński Jan - zastępca członka Zarządu.

W pierwszym okresie działalności Gminna Kasa Spółdzielcza zatrudniała 3 osoby (kierownik - księgowy, skarbnik, kasjer). Pierwszym kierownikiem i zarazem księgowym był **Józef Rumiński**, który kierował Bankiem do 31 maja 1978 roku. Personel Kasy uzupełniała dwuosobowa załoga w osobach Karola Krawczyka i Ireny Dubieleckiej.

**Józef Rumiński - Kierownik Kasy,
pierwszy Prezes Banku**

Tu należy jednak przypomnieć, że korzenie spółdzielczości bankowej na terenie Mszczonowa sięgają znacznie głębiej.

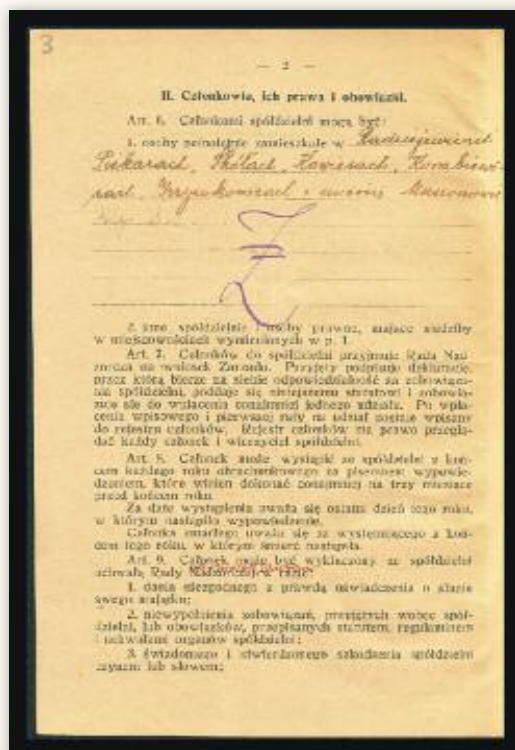
Historia Kasy z 1925 roku

Gminna Kasa Spółdzielcza w Mszczonowie z 1950 roku nawiązywała do tradycji Kas Stefczyka oraz do istniejącej w okresie międzywojennym w Mszczonowie **Kasy Rolniczo-Spółdzielczej im. Stefczyka**, której siedziba mieściła się przy Nowym Rynku, w miejscu gdzie obecnie zlokalizowany jest zakład pogrzebowy.

Historia tej Kasy zaczęła się w dniu **25 marca 1925 roku**, kiedy to na posiedzeniu organizacyjnym 24 członków-założycieli powołało do życia **Kasę Rolniczo-Spółdzielczą im. Franciszka Stefczyka z odpowiedzialnością nieograniczoną w Mszczonowie**. Na zebraniu tym uchwalony został również Statut Spółdzielni.

Założycielami Kasy Rolniczo-Spółdzielczej byli:

1. Aleksander Roziński
2. Franciszek Jura

3. Stanisław Knyszewski

4. Walenty Hedyński

5. A. Marcinkowski

6. J. Zieliński

7. W. Kalkstein

8. Andrzej Majchrzak

9. Piotr Mirgos

10. Kazimierz Biedrzycki

11. Jan Knyszewski

12. Jan Jakubiak

13. Stanisław Federowicz

14. Karol Piotrowski

15. Franciszek Boczkowski

16. A. Federowicz

17. Ludwik Bytowski

18. Ignacy Dubel

19. Jan Gontarczyk

20. Konstanty Modelewski

21. T. Zdrojewski

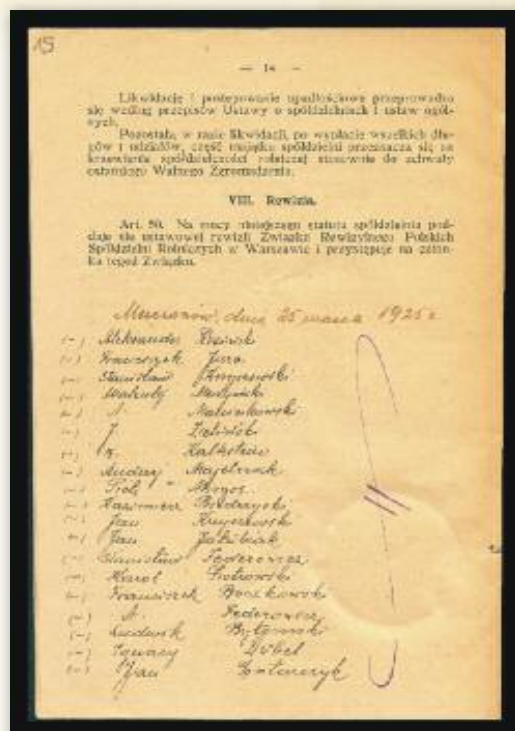
22. W. Trzeciecki

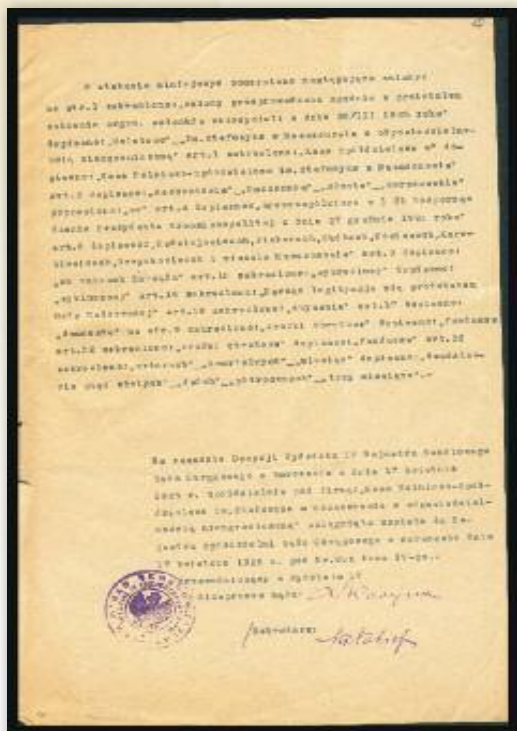
23. Franciszek Wielogórski

24. L. Matyjak

Pierwszy, prawdopodobny skład Zarządu (podpisy mało czytelne) stanowili: **Ludwik Bytowski i W. Zieliński**

Przedwojenna Kasa została wpisana do rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 17 kwietnia 1925 roku. Zgodnie ze Statutem, teren działania Kasy obejmował następujące miejscowości: Radziejowice, Piekary, Skóły (obecnie Skuły), Kowiesy, Korabiewice, Grzymkowice i miasto Mszczonów.

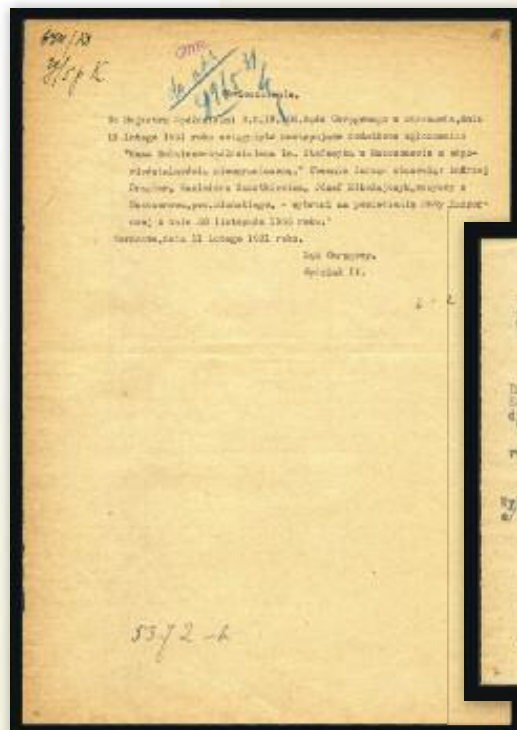
Z bardzo niewielu zachowanych dokumentów wynika, że w dniu 30 listopada 1930 roku, na posiedzeniu Rady Nadzorczej wybrany został nowy Zarząd, który składał się z następujących osób:

- Andrzej Dregier,
- Kazimierz Szustkiewicz,
- Józef Mikołajczyk.

Kasa istniała i prowadziła działalność około 14 lat, bowiem w dniu 29 stycznia 1938 roku, decyzją Sądu, została rozwiązana i przeszła w stan likwidacji. Na likwidatorów wyznaczono:

1. Gabryela Ojrowskiego
2. Kazimierza Szustkiewicza
3. Jana Jakubiaka.

A znając przebieg historii, prawdopodobnie wybuch II wojny światowej całkowicie położył kres działalności Kasy. Dlatego też, dzisiejszy Bank Spółdzielczy w Mszczonowie obchodzi 75. rocznicę, a nie 100. rocznicę powstania.

Historia Banku od 1950 do 2025 roku

Według zapisu w Statucie Gminnej Kasy Spółdzielczej z 1950 roku, przedmiotem działalności Spółdzielni była *„pomoc w podnoszeniu dobrobytu i kultury bezrolnych, małorolnych i średniorolnych chłopów, zgodnie z planami rozwoju gospodarczego wsi oraz obrona ich przed lichwą i wyzyskiem kapitalistycznym na wsi”*.

W początkach swego funkcjonowania działalność Gminnej Kasy Spółdzielczej w Mszczonowie ograniczała się do obsługi okolicznych gospodarstw rolnych we współpracy z Gminną Spółdzielnią „Samopomoc Chłopska”. W pierwszych latach teren działania GKS obejmował gminy, a następnie (od 1954 roku) gromady: Radziejowice, Kukłówka, Korytów, Wręcza, Adamowice, Piekary, Bronisławów, Osuchów, Bobrowce oraz Mszczonów w powiecie Grodzisk Mazowiecki.

Środki finansowe, jakimi dysponowała GKS były skromne i sprowadzały się w przeważającej mierze do kredytu refinansowego, przydzielonego przez Bank Rolny, Oddział w Grodzisku Mazowieckim. Fundusz udziałowy wynosił wówczas 10,2 tys. złotych.

Nie był to dobry czas dla spółdzielczości bankowej w Polsce. Kasy pozbawione były prawa do gromadzenia oszczędności na własny rachunek, ich rola sprowadzała się do „okienek kasowych” Narodowego Banku Polskiego i Powszechnej Kasy Oszczędności. Podporządkowane zostały centrali rewizyjnej i finansowej, jaką pełnił początkowo (od 15 kwietnia 1949 r.) Bank Rolny, a od sierpnia 1953 r. - Narodowy Bank

Polski. Przez dwa lata, tj. 1951-1952 Bank Rolny wywierał bardzo duży wpływ na funkcjonowanie Gminnych Kas Spółdzielczych. Określał plany kredytowe z podziałem na gminy, miesiące oraz rodzaje kontraktowe. Przez pewien okres wszystkie Gminne Kasy Spółdzielcze miały jednakowe godziny pracy. Działalności GKS podporządkowana została też Związkowi Samopomocy Chłopskiej, której przedstawiciele wchodziłi w skład Komitetu Kredytowego. Znacznie ograniczona była też rola samorządu spółdzielczego. Istniejące wcześniej Rady Nadzorcze zastąpiono Komisjami Rewizyjnymi z mocno ograniczonymi uprawnieniami, o wszystkich - nawet najdrobniejszych sprawach - decydował dyrektor oddziału powiatowego NBP.

Mimo tych ograniczeń, GKS w Mszczonowie rozwijała się pomyślnie i w ciągu pierwszych sześciu lat działalności liczba członków Kasy zwiększyła się ponad pięciokrotnie. Dnia 10 czerwca 1956 roku Walne Zgromadzenie uchwaliło nowy statut Gminnej Kasy Spółdzielczej, na mocy którego od 1957 roku przyjęła ona nową nazwę – „**Kasy Spółdzielczej w Mszczonowie**” o wyraźnie zaznaczonym charakterze samorządowym. Złagodzone politykę Państwa wobec spółdzielni, przyznano im prawo do prowadzenia działalności oszczędnościowej na własny rachunek, co stworzyło podstawy do prowadzenia samodzielnej działalności kredytowej. Przywrócono tradycyjne organy samorządu, poszerzając jego uprawnienia i przyznając kasom m.in. prawo wyboru Rady, Komisji i Zarządu. Statut wzorcowy pozwalał też rozszerzyć członkostwo na całą ludność wiejską oraz ustalił, że nadrzędnym organem samorządowym kas jest Naczelna

Instytut Wydawniczy „Polska” Warszawa, 1957, 160 str., 80 zł.

Rada Spółdzielcza. W 1957 roku I Krajowy Zjazd Delegatów Spółdzielni Oszczędnościowo - Pożyczkowych powołał do życia **Centralny Związek Spółdzielni Oszczędnościowo - Pożyczkowych**, który reprezentował interesy wszystkich kas spółdzielczych. W szeregi CZ SOP wstąpiła także Kasa Spółdzielcza w Mszczonowie, która bezpośrednio podlegała Oddziałowi Wojewódzkiemu w Warszawie. Siedziba i teren działania Kasy pozostawały bez zmian.

W wyniku kolejnej zmiany statutu, 7 maja 1961 roku Spółdzielnia została przemianowana na **Bank Spółdzielczy w Mszczonowie**. Bank zrzeszał wówczas już 1755 osób i prowadził swą działalność w dwóch placówkach – w swojej siedzibie w Mszczonowie oraz Oddziale w Radziejowicach. Teren działalności Spółdzielni obejmował w tamtym czasie miasto i gromadę Mszczonów oraz gromady Osuchów, Piekary, Radziejowice i Korytów w powiecie Grodzisk Mazowiecki, w województwie warszawskim. Spółdzielnia działała na podstawie statutu, ustawy o spółdzielniach oraz ustawy o prawie bankowym.

Problemy lokalowe, z którymi borykał się Bank w pierwszych latach działalności rozwiązane zostały dzięki oddaniu do użytku w 1963 roku wybudowanego z własnych środków Banku budynku w centrum miasta, przy ulicy Warszawskiej 5 w Mszczonowie. Budynek ten – ze względu na poszerzający się zakres działalności i rosnące rzesze

Podczas Walnego Zgromadzenia

Wręczenie nagród za oszczędzanie - 1968 r.

Posiedzenie Rady Nadzorczej.
Pośrodku Prezes
Józef Korzeniewski

Październik Miesiącem Oszczędzania - 1972 r.

klientów – w latach 1985-1988 poddany został rozbudowie, modernizacji i gruntownej adaptacji na potrzeby bankowe.

W połowie lat 70-tych nastąpiły zmiany zarówno w systemie administracyjnym kraju (zlikwidowano powiaty, utworzono nowe województwa), jak i spółdzielczości bankowej w Polsce. 1 lipca 1975 r. rozpoczął działalność Bank Gospodarki Żywnościowej, powołany na mocy ustawy o prawie bankowym z połączenia Banku Rolnego i Centralnego Związku

Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych, przejmując wobec banków spółdzielczych funkcję centrali organizacyjnej, finansowej i rewizyjnej. Sfera działania BS-ów została poszerzona o dotychczasowe obowiązki Banku Rolnego. W wyniku tego banki spółdzielcze przejęły całość kredytowania indywidualnego rolnictwa, kredytowania budownictwa mieszkaniowego, inwentarskiego, maszyn i urządzeń rolniczych, obsługę finansową budżetu gmin i innych jednostek budżetowych, finansowanie obrotu gruntami Państwowego Funduszu Ziemi, ewidencję produkcji sprzedanej dla potrzeb systemu emerytalnego. Nowy statut, narzucony bankom spółdzielczym, przyznawał im znaczne uprawnienia, ale narzucał też daleko idącą ingerencję BGŻ w ich działalność, m.in. narzucenie stóp procentowych od kredytów i depozytów, limitowanie kredytów, sztywne zasady podziału nadwyżki (na podstawie uchwały ZP, ale zgodnie z wytycznymi BGŻ), sztywne taryfikatory zatrudnienia i płac, obowiązkowe wnoszenie udziałów na rzecz BGŻ (2 mln zł). W zakresie zarządzania poszerzono znacznie kompetencje jednoosobowego kierownictwa, sprowadzając rolę samorządu do funkcji doradczych.

Był to okres dynamicznego rozwoju i poszerzania zakresu obowiązków przez Bank Spółdzielczy w Mszczonowie, który działalność swą prowadził na terenie miasta i gminy Mszczonów oraz - obsługiwaną przez Oddział

Banku gminy Radziejowice. Dobra koniunktura i rosnące zyski pozwoliły w 1976 roku na zakończenie i oddanie do użytku budynku biurowego na potrzeby Oddziału Banku w Radziejowicach.

Druga połowa lat siedemdziesiątych cechowała się dla Banku w Mszczonowie rozszerzeniem działalności kredytowej, zwiększyła się działalność oszczędnościowa i zasięg rozliczeń bezgotówkowych. Szczególne znaczenie miało rozszerzenie na cały kraj możliwości korzystania z książeczek banków spółdzielczych z wkładami płatnymi na każde żądanie, wprowadzenie wzajemnej obsługi obrotu oszczędnościowego BS i PKO oraz obsługi książeczek oszczędnościowych przez wszystkie urzędy pocztowe na terenie kraju, co znacznie usprawniło bankową działalność. Ogromnym powodzeniem cieszyła się akcja kredytowania budownictwa indywidualnego na wsi. Wiele mieszkańców korzystało z możliwości umorzeń rolniczych kredytów inwestycyjnych.

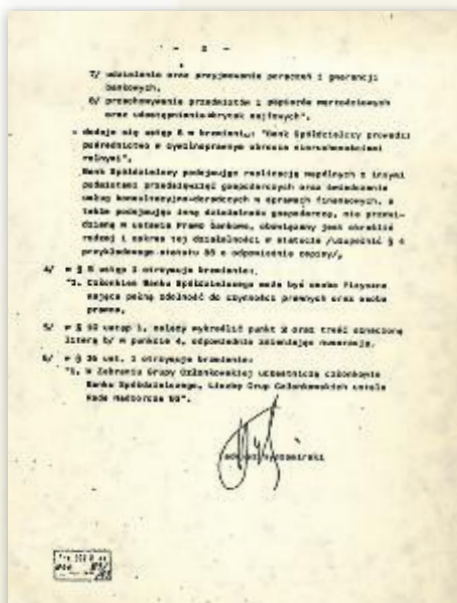
Pewne ograniczenia wszystkich rodzajów działalności Banku nastąpiły w grudniu 1981 roku z uwagi na pogłębiający się kryzys gospodarczy oraz wprowadzenie, 13 grudnia, stanu wojennego. W wyniku zachodzących procesów inflacyjnych nastąpił gwałtowny wzrost oszczędności. Występujące braki na rynku w zakresie zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji, maszyny i narzędzia rolnicze, materiały budowlane i inne towary wpłynęły na znaczny wzrost zasobów pieniężnych pochodzących ze sprzedaży produkcji rolnej, które pozostawały jako przymusowe oszczędności. Nastąpił znaczny przyrost oszczędności gromadzonych przez ludność w Banku.

Procesy inflacyjne, jak również relacja stóp procentowych, tj. niższe oprocentowanie kredytów w stosunku do oprocentowania oszczędności lokowanych w banku spowodowały znaczny wzrost popytu na kredyty. Największą dynamikę wzrostu wykazywały rolnicze kredyty inwestycyjne, przeznaczone przede wszystkim na zakup ciągników i maszyn rolniczych, kredyty dla rzemiosła, prywatnego handlu i usług oraz na budownictwo mieszkaniowe.

Okres ten charakteryzował się także wspieraniem wszelkich form inicjatyw społecznych funduszami, pochodzącymi z wypracowanych nadwyżek bilansowych. Bank swoimi dotacjami wspomagał działalność Ochotniczej Straży Pożarnej, ZHP, ZSMW, wspierał finansowo szkoły i przedszkola, organizowane dla kobiet kursy gastronomii, kroju i szycia, turnieje i zawody sportowe, fundował nagrody dla opiekunów i członków SKO, wspomagał szkolne akcje społeczne, organizował dla pracowników i członków Banku kuligi, wycieczki krajoznawczo – turystyczne itp.

Okres transformacji polskiej spółdzielczości bankowej do gospodarki rynkowej. zapoczątkowany został na przełomie lat 1989/90 zmianami w strukturze organizacyjnej i statusie ekonomiczno-prawnym banków spółdzielczych. Uchwalone w 1989 roku Prawo bankowe zwiększało ich autonomię, ustawa o NBP nakazywała odprowadzanie do NBP rezerwy obowiązkowej, a **ustawa o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości z 20.01.1990 roku - na mocy której uległy likwidacji wszystkie związki spółdzielcze - pozbawiła BGŻ roli centralnego związku wobec BS**, w wyniku czego przestał on pełnić funkcje lustracyjne i szkoleniowe. Pozostał nadal centralą finansową, zrzeszanie się w nim banków spółdzielczych przestało być jednak obligatoryjne. Spośród istniejących 1662 BS-ów, współpracę z BGŻ na zasadach dobrowolnej umowy cywilno-prawnej podjęło 1276 banków, w tym też Bank Spółdzielczy w Mszczonowie.

Z dniem 1 stycznia 1995 r. przeprowadzona została denominacja złotego w stosunku 1: 10 000 zł. Wszystkie zobowiązania finansowe powstałe przed 1 stycznia 1995 r. a płatne po tej dacie podlegały przeliczeniu według w/w stosunku. Jednocześnie do obiegu weszły banknoty o nominałach 10 zł, 20 zł oraz 50 zł, natomiast banknoty o nominałach 100 zł i 200 zł wprowadzono do obiegu z dniem 1 czerwca 1995. Oprócz banknotów o nowym nominale zostały do użycia wprowadzone także monety o wartości: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł oraz 5 zł.

Czas tych burzliwych zmian, pomimo szalejącej inflacji i spadku liczby członków po 1991 roku, mszczonowski Bank przeszedł pomyślnie. Po wejściu w życie ustaw z 1994 roku o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz zmianie niektórych innych ustaw, **Bank Spółdzielczy w Mszczonowie w 1996 roku zrzeszył się Mazowieckim Bankiem Regionalnym SA w Warszawie.** Na koniec 1999 roku Bank zrzeszał - za pośrednictwem Centrali i Oddziału w Radziejowicach – 2.377 członków (głównie rolników i rzemieślników) i zatrudniał 30 pracowników.

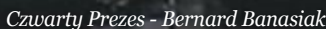

Podpisanie umowy zrzeszeniowej z MBR SA

TABELA DENOMINACYJNA	
ZŁOTY ważny od 1.01.1995 r.	Stary złoty
monety	banknoty
1 gr	100 zł
2 gr	200 zł
5 gr	500 zł
10 gr	1.000 zł
20 gr	2.000 zł
50 gr	5.000 zł
1 zł	10.000 zł
2 zł	20.000 zł
5 zł	50.000 zł
banknoty	
10 zł	100.000 zł
20 zł*	-
50 zł	500.000 zł
100 zł**	1.000.000 zł
200 zł**	2.000.000 zł

To nie był koniec zmian, jakie dokonywały się zarówno w całej gospodarce, jak i w systemie bankowym kraju w ostatniej dekadzie XX wieku. Z dniem 29 sierpnia 1997 r. wprowadzona została Ustawa prawo bankowe, określająca wysokość funduszy własnych dla banków spółdzielczych. Niespełna rok później, 5 sierpnia 1998 r. Komisja Nadzoru Bankowego podjęła uchwałę o konieczności posiadania przez banki spółdzielcze kapitału założycielskiego w wysokości minimum 300.000 euro do dnia 31 grudnia 1998 r. Następnie termin ten został przesunięty na koniec 2000 roku, gdyż - według badań NBP - na dzień

W dniu 15 września 2011 roku została podpisana umowa zrzeszenia pomiędzy **Gospodarczym Bankiem Wielkopolskim SA** z siedzibą w Poznaniu (obecnie **SGB – Bank SA z/s w Poznaniu**) a **Bankiem Spółdzielczym w Mszczonowie**, na mocy której świadczone

są kompleksowe usługi finansowe a także wzajemna pomoc i współpraca w realizacji zadań statutowych Banku.

W dniu 23 listopada 2015 roku Bank Spółdzielczy w Mszczonowie przystąpił do **Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB**, którego celem funkcjonowania jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika oraz sprawowanie kontroli wewnętrznej w formie przeprowadzanych audytów.

Sytuacja Banku Spółdzielczego w Mszczonowie w chwili obecnej jest ustabilizowana, co potwierdzają dodatnie wyniki finansowe ostatnich lat, systematyczne zwiększanie się sumy bilansowej, obliga kredytowego oraz osiągnięty wysoki poziom funduszy własnych. Bank dąży do udoskonalenia swoich usług oraz tworzenia mocnych podstaw mar-

Obchody 60-lecia Banku

кетинgowych, organizacyjnych i technologicznych, aby być bankiem przyjaznym, nowoczesnym i dobrze postrzeganym przez obecnych i przyszłych, potencjalnych klientów. Obecnie Bank prowadzi działalność na terenie województwa mazowieckiego poprzez sieć 4 placówek: Centralę Banku w Mszczonowie, 2 Oddziały w Radziejowicach i Rawie Mazowieckiej oraz Bankowy Punkt Obsługi w Białej Rawskiej.

Dzisiejszy Bank Spółdzielczy w Mszczonowie jest placówką nowoczesną, uniwersalną, która zaspokaja potrzeby miejscowej ludności w produkty i usługi bankowe. Opierając się wyłącznie na polskim, rodzimym kapitale, prowadzi działalność gwarantującą profesjonalną obsługę klientów, do których należą osoby prywatne, firmy i przedsiębiorstwa, rolnicy,

Wycieczka do Wrocławia 2023 r.

Wrocław 2023 r.

Książ 2023 r.

Kraków 2024 r.

jednostki samorządu terytorialnego, organizacje, instytucje, stowarzyszenia. Świadczy swoim klientom niemal wszystkie nowoczesne usługi bankowe, a dzięki posiadanym atutom – elastyczność, krótki proces decyzyjny, bliskość i dobry kontakt z klientem – Bank jest w stanie sprostać wysokim standardom i narzuconym sobie wymaganiom. Przynależność BS w Mszczonowie do struktur Spółdzielczej Grupy Bankowej gwarantuje stabilność i wsparcie w realizacji zarówno bieżących zadań, jak i strategicznych planów rozwojowych.

O sile dzisiejszego Banku decyduje połączenie nowoczesnej techniki z kapitałem ludzkim. Dzięki organom samorządowym, które podejmują

Siedziba Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

Sala operacyjna Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

właściwe decyzje oraz konsekwentnie je egzekwują, prowadzona jest polityka finansowo-gospodarcza zgodna z wolą udziałowców. Kompetentna, wykształcona, zaangażowana w wykonywanie obowiązków i życzliwa klientom kadra pracownicza stanowi wartość, której nie sposób przecenić.

Pracownicy Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

Na przestrzeni swojej 75-letniej historii Bank Spółdzielczy w Mszczonowie pracował i nadal pracuje nad na rzecz lokalnego środowiska. Od lat czynnie uczestniczy w życiu społecznym, wspierając różnego rodzaju przedsięwzięcia, miejscowe organizacje, stowarzyszenia, komitety społeczne, placówki oświatowe, kluby sportowe, zespoły artystyczne, koła zainteresowań, fundacje, organizacje pożytku publicznego i zwyczajnie pomagając tym, którzy tego najbardziej potrzebują.

Doświadczenia wynikające z tak długiej tradycji sprawiają, że mimo ogromnej konkurencji na rynku finansowym wyniki Banku są bardzo dobre. Z roku na rok rośnie wartość kapitałów własnych, które gwarantują stabilną sytuację finansową Banku. Elementy te przekładają się na ciągły wzrost zaufania jego Członków i Klientów, którzy stanowią wartość najwyższą dla Banku Spółdzielczego w Mszczonowie, od 75 lat wpisanego w pejzaż lokalnego środowiska i nierozdzielnie z nim związanego.

Od dnia 1 stycznia 2022 roku Bankiem Spółdzielczym w Mszczonowie kieruje trzyosobowy Zarząd w składzie:

- Prezes Zarządu Banku – Małgorzata Wojtczak
- Zastępca Prezesa ds. ekonomiczno-finansowych – Ewa Bruździak
- Zastępca Prezesa ds. handlowych – Aleksandra Witczak.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

7-osobowej Radzie Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mszczonowie przewodniczy Zbigniew Wasiak.

BANK SPÓŁDZIELCZY W MSZCZONOWIE

ul. Warszawska 5, 96-320 Mszczonów

tel./fax 46 857 16 96

e-mail: centrala@bsmszczonow.sgb.pl

www.bsmszczonow.pl

Placówki Banku:

1. Centrala Banku w Mszczonowie
2. Oddział Banku w Radziejowicach
3. Oddział Banku w Rawie Mazowieckiej
4. Bankowy Punkt Obsługi w Białej Rawskiej

- Bank Spółdzielczy w Mszczonowie

**ODDZIAŁ
W RADZIEJOWICACH**

Pracownicy Oddziału w Radziejowicach - 2000 r.

Pracownicy Oddziału w Radziejowicach - obecnie

- Bank Spółdzielczy w Mszczonowie

**BANKOWY PUNKT OBSŁUGI
W BIAŁEJ RAWSKIEJ**

Pracownicy BPO w Białej Rawskiej

- Bank Spółdzielczy w Mszczonowie

**ODDZIAŁ
W RAWIE MAZOWIECKIEJ**

*Zdjęcia archiwalne BS w Rawie Maz.
- obecnie Oddział BS w Mszczonowie*

DYPLOMY – CERTYFIKATY – PODZIĘKOWANIA

Byli i obecni pracownicy Banku Spółdzielczego w Mszczonowie

Lp.	Nazwisko i imię	
1.	Adamczyk Barbara	44. Dąbrowska Hanna
2.	Adamczyk Mieczysława	45. Dąbrowska Natalia
3.	Adamczyk Władysław	46. Dębowska Bernarda
4.	Anteczek Teresa	47. Dębowska Elżbieta
5.	Antoniak Halina	48. Dębowska Halina
6.	Antosiak Zofia	49. Dębski Władysław
7.	Babraj Helena	50. Długosz Helena
8.	Badowska Helena	51. Dłużniak Anna
9.	Badowska Joanna	52. Dobrzyńska Agnieszka
10.	Badowska Małgorzata	53. Dobrzyńska Jadwiga
11.	Badowska Zofia	54. Dolot Justyna
12.	Baduła Weronika	55. Duchnowska Krystyna
13.	Badur Stefan	56. Duchnowska Teodora
14.	Bajon Aneta	57. Dudkiewicz Elwira
15.	Banasiak Bernard	58. Duranowska Ewa
16.	Baran Grzegorz	59. Dziadkiewicz Marianna
17.	Bednarek Barbara	60. Dziąg Alicja
18.	Bednarek Diana	61. Dziąg Natalia
19.	Bednarek Teresa	62. Ekner Agnieszka
20.	Bednarek Teresa	63. Eljasz Anna
21.	Belta Jan	64. Fabiszewska Zofia
22.	Bestydzinska Dorota	65. Fąfera Piotr
23.	Będkowska Katarzyna	66. Federowicz Alina
24.	Biniecka Agata	67. Federowicz Stefania
25.	Błaszczyk-Zawadzińska Hanna	68. Felkier Bożena
26.	Borowiec Elżbieta	69. Figura Katarzyna
27.	Bożyk Henryka	70. Figurska-Majewska Paulina
28.	Bruździak Ewa	71. Frączak Barbara
29.	Bujak Anna	72. Fronczakowska Martyna
30.	Bukowski Jerzy	73. Galach Sylwia
31.	Burhardt Katarzyna	74. Galewska Urszula
32.	Chadamik Milena	75. Galińska Bogumiła
33.	Chimanienko Wiktoria	76. Galińska Wioletta
34.	Chmiel Hanna	77. Gargol Elżbieta
35.	Chojecka Iwona	78. Głuszczyk Zbigniewa
36.	Chruścielewski Kazimierz	79. Gołjan Alicja
37.	Ciężka Maria	80. Golembiewski Marcin
38.	Cubielecka Irena	81. Gołębiewska Bogusława
39.	Czerwińska Anna	82. Gos Barbara
40.	Czerwińska Emilia	83. Górniak Danuta
41.	Czupryński Przemysław	84. Gradowska Józefa
42.	Darnowski Andrzej	85. Gręda Bernarda
43.	Dąbrowska Elżbieta	86. Grochal Barbara
		87. Gruchała Tadeusz

88. Grudzińska Urszula	136. Kotyńska Elżbieta
89. Grzegorska Grażyna	137. Kowalska Elżbieta
90. Grzybowska Weronika	138. Kowalska Ewa
91. Hałas Sławomir	139. Kowalska Krystyna
92. Ignaczyńska Katarzyna	140. Kozera Janina Izabela
93. Jabłońska Bogusława	141. Koźbiał Eugeniusz
94. Jabłońska Lidia	142. Krawczyk Karol
95. Jabłońska Zofia	143. Kubas Maria
96. Jacak Anna	144. Kubaszewska Patrycja
97. Jackowska Marta	145. Kucharska Maria
98. Jadcza Magdalena	146. Kuk Maria
99. Jagiełło Dominika	147. Kuran Elżbieta
100. Jakubowska Anna	148. Kuran Leokadia
101. Jakubowska Bożena	149. Kuran Renata
102. Jakubowska Feliksa	150. Kwaczyńska Mirosława
103. Jakubowska Izabella	151. Kwapiś Agnieszka
104. Jakubowski Paweł	152. Kwiecień Danuta
105. Janiak Mirosław	153. Laskowska Bogumiła
106. Janiszewska Aneta	154. Lasota Kazimiera
107. Janowska Irena	155. Laudan Józef Eugeniusz
108. Jarząbek Zofia	156. Lechowska Anna
109. Jasińska Grażyna	157. Lenc Lidia
110. Jaworska Ewelina	158. Lesiewicz Mariola
111. Jędral Hanna	159. Leszkowicz Klaudia
112. Jędrzejczak Stanisława	160. Lewandowski Jan
113. Kacprzak Kamil	161. Lichańska Sylwia
114. Kaczmarek Maria	162. Lipińska Zofia
115. Kamiński Sławomir	163. Lipiński Krzysztof
116. Kaniewski Piotr	164. Łaski Kazimierz
117. Karasiewicz Joanna	165. Łojczyk Kazimiera
118. Karlińska Wanda	166. Łuczyńska Lidia
119. Kasprzycka Marlena	167. Łuczyszyn Jerzy
120. Kazmierska Leokadia	168. Machałowska Stanisława
121. Kaźmierski Marcin	169. Maciągiewicz Lidia
122. Kądzioła Katarzyna	170. Maciejewska Jadwiga
123. Kiełczewska Czesława	171. Maciszewska Grażyna
124. Kierlanczyk Wanda	172. Majchrzak Wanda
125. Klimek Janina	173. Majewska Władysława
126. Kłopotowska Felicja	174. Makulska Małgorzata
127. Kocik Elżbieta	175. Marjańska Janina
128. Kociszewska Edyta	176. Marks Marta Małgorzata
129. Kok Zofia	177. Matusiak Barbara
130. Kordula Stanisław	178. Matusiak Jolanta
131. Koryń Janina	179. Matyjas Marianna
132. Korzeniewski Józef Jerzy	180. Matysiak Halina
133. Korzonkowska Barbara	181. Melon Łukasz
134. Korzonkowska Krystyna	182. Mentek Przemysław
135. Kostrzewska Janina	183. Michalak Teresa

184. Michalska Jadwiga	232. Potrzebowska Krystyna
185. Michałowska Elżbieta	233. Prokop Małgorzata
186. Mikołajczyk Anna	234. Prus Marianna
187. Mikołajczyk Beata	235. Przerwa Teresa
188. Mikołajczyk Grażyna	236. Przyborek Zofia
189. Mikołajczyk Monika	237. Przybylski Stanisław
190. Miller Grażyna	238. Pupek Teodezja
191. Mirowski Stanisław	239. Rachwalik Bogumiła
192. Mroczkiewicz Jolanta	240. Rachwalik Jolanta
193. Mroczkowska Janina	241. Romaldowska Danuta
194. Nagórka Sylwia	242. Rombek Paulina
195. Nagórka Teresa	243. Romualdowski Jacek
196. Naumienko Teresa	244. Rozłaska Alina
197. Nieczubitowski Józef Tadeusz	245. Rudzka Teresa
198. Niewda Helena	246. Rumiński Józef
199. Niewdana Joanna	247. Rusek Krzysztof
200. Niezgoda Bożena	248. Rybicka Maria
201. Niezgoda Kazimierz	249. Rychlewska Agnieszka
202. Nowakowski Jerzy	250. Sadowska Marianna
203. Nowicki Henryk	251. Sajak Anna
204. Nowis Maria	252. Salamon Anna
205. Nowowiejski Leszek	253. Sarna Anna
206. Olborska Barbara	254. Sawicka Monika
207. Oleksicka Patrycja	255. Seliga Emilia
208. Otto Tomasz	256. Seliga Paulina
209. Ożarowska Halina	257. Sęk Natalia
210. Paluch Marta	258. Sielska Danuta
211. Pater Katarzyna	259. Sikorska Wanda
212. Pawlak Teresa	260. Siniarska Milena
213. Pawłowski Janusz	261. Sitarek Anna
214. Perun Janina	262. Sitarek Ewelina
215. Piasek Sylwia	263. Siwirska Zofia
216. Piaskowski Jan	264. Skoneczna Teresa
217. Piekarek Aleksandra	265. Skoneczny Jan
218. Pietrzak Adam	266. Skorupska Ewelina
219. Pietrzak Bolesława	267. Skowrońska Aleksandra
220. Pietrzak Elżbieta	268. Skrobisz Teresa
221. Pietrzak Sylwia	269. Skuza Nela
222. Pietrzak Teresa	270. Skuza Urszula
223. Pietrzyk Anna Halina	271. Śledź Antoni
224. Piotrowska Halina	272. Słodka Paulina
225. Pleban Teresa	273. Słomińska Elżbieta
226. Płużyńska Dorota	274. Smolaga Alina
227. Płużyńska Lidia	275. Smółko Władysława
228. Ponder Marek	276. Sobczak Danuta
229. Popławska Halina	277. Sobczyński Robert
230. Popławska Jadwiga	278. Sobieska Irena
231. Potyra Ewelina	279. Sobieska Karolina

280. Sobkiewicz Anna
 281. Sobolewska Jolanta
 282. Sokołowska Aleksandra
 283. Sokulska Klaudia
 284. Sołtysiak Genowefa
 285. Sonnenberg Sylwester
 286. Sosnowska Elżbieta
 287. Sot Ewa
 288. Sowik Karolina
 289. Staniaszek Hanna
 290. Stasiarczyk Aleksandra
 291. Stelmasiak Halina
 292. Stępniarek Justyna
 293. Stępniarek Krystyna
 294. Stusińska Renata
 295. Sybilska Ewelina
 296. Szadkowska Ewa
 297. Szala Zdzisław
 298. Szczepańska Bożenna
 299. Szewczyk Halina
 300. Szklarek Kamila Magdalena
 301. Szliga Danuta
 302. Szustkiewicz Jadwiga
 303. Szymanowski Piotr
 304. Szymańska Barbara
 305. Szymańska Sylwia
 306. Szymczak Elżbieta
 307. Szymczak Ewelina
 308. Szymczak Małgorzata
 309. Szyszkowska Marzena
 310. Ślesińska Wanda
 311. Śmigielska Urszula
 312. Świderek Krystyna
 313. Świętochowska Maria
 314. Tadrzak Zofia
 315. Tadzik Agnieszka
 316. Tęczyńska Jadwiga
 317. Tkacz Aleksandra
 318. Tkaczyk Małgorzata
 319. Tomaszewska Henryka
 320. Tomaszewski Krzysztof
 321. Trębacz Henryka
 322. Trzcíński Sebastian
 323. Turzyńska Stefania
 324. Wajda Zofia
 325. Walczak Agata
 326. Walczak Anna
 327. Walkiewicz-Karnowska Agnieszka

328. Warulik Barbara
 329. Wasiak Krystyna
 330. Wasiak Stanisław
 331. Wasiak Tadeusz
 332. Wawrzyniak Katarzyna
 333. Wąsowska Monika
 334. Wiechowska Teresa
 335. Wierzbicki Robert
 336. Więckowska Irena
 337. Wilski Marek
 338. Wiśniewska Alina
 339. Wiśniewska Jadwiga
 340. Wiśniewska Mieczysława
 341. Wiśniewska Zofia
 342. Wiśnik Magdalena
 343. Witczak Aleksandra
 344. Wlazło Elżbieta
 345. Wojtczak Julia
 346. Wojtczak Małgorzata
 347. Wojtczak Piotr
 348. Wojtszczak Klaudia
 349. Wolska Monika
 350. Woźniak Beata
 351. Woźniak Teresa
 352. Wójcick Lila
 353. Wójcicka Dorota
 354. Wójcicka Halina
 355. Wójcik Małgorzata
 356. Wróblewska Agnieszka
 357. Zaręba Bożena
 358. Zdulska Katarzyna
 359. Zdulska Mariola
 360. Zduńczyk Anna
 361. Zduńczyk Marzena
 362. Zdziarski Antoni
 363. Zemler Barbara
 364. Zielińska Barbara
 365. Zielińska Bożena
 366. Zielińska Iwona
 367. Zielińska Marianna
 368. Zielonka-Federowicz Helena
 369. Zuchmanowicz Jan
 370. Zwierzchowska Ewa
 371. Zychowicz Joanna
 372. Zygmunt Iwona
 373. Zygmunt Jadwiga
 374. Żelazna Krystyna
 375. Żuchowski Edward Tadeusz

Członkowie organów samorządowych

Rada Nadzorcza w latach 1950-2025

Kasperkiewicz Stanisław	12.08.1950 - 04.03.195	członek Komisji Rewizyjnej
Świrski Jadwiga	12.08.1950 - 04.03.1951	członek Komisji Rewizyjnej
Zabłocki Jan	12.08.1950 - 04.03.1951	członek Komisji Rewizyjnej
Troć Henryk	12.08.1950 - 04.03.1951	członek Komisji Rewizyjnej
Lenczewski Marian	12.08.1950 - 25.04.1954	członek Komisji Rewizyjnej
Sadowska Helena	12.08.1950 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
Sadowska Helena	10.06.1956 - 01.06.1958	członek Rady Nadzorczej
Zaręba Antoni	12.08.1950 - 10.05.1953	członek Komisji Rewizyjnej
Mariański Stanisław	12.08.1950 - 10.05.1953	członek Komisji Rewizyjnej
Adamczyk Władysław	12.08.1950 - 04.03.1951	członek Komisji Rewizyjnej
	0.05.1953 - 25.04.1954	członek Komisji Rewizyjnej
	07.04.1963 - 09.03.1969	członek Rady Nadzorczej
	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
	17.03.1983 - 12.03.1987	członek Rady Nadzorczej
	12.03.1987 - 15.03.1990	z-ca przewodniczącego RN
Zajączkowska Kazimiera	04.03.1951 - 10.05.1953	członek Komisji Rewizyjnej
Zdziszyński Ignacy	04.03.1951 - 10.05.1953	członek Komisji Rewizyjnej
Jackowicz Stanisław	04.03.1951 - 25.04.1954	członek Komisji Rewizyjnej
Sadowski Jan	04.03.1951 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
	10.06.1956 - 16.04.1967	z-ca przewodniczącego RN
	16.04.1967 - 09.03.1969	członek Rady Nadzorczej
Antolak Paweł	04.03.1951 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
	10.06.1956 - 01.06.1958	członek Rady Nadzorczej
Dobrzyński Czesław	10.05.1953 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
	10.06.1956 - 19.04.1959	przewodniczący RN
	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Michalak Franciszek	10.05.1953 - 25.04.1954	członek Komisji Rewizyjnej
Strojek Jan	10.05.1953 - 25.04.1954	członek Komisji Rewizyjnej
Ciszewski Kazimierz	25.04.1954 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
Maciszewski Bolesław	25.04.1954 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
	10.06.1956 - 19.04.1959	członek Rady Nadzorczej
Nowecki Franciszek	25.04.1954 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej

	19.04.1959 - 04.04.1965	członek Rady Nadzorczej
Przybylski Wacław	25.04.1954 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
	10.06.1956 - 07.05.1961	członek Rady Nadzorczej
Dymecki Bolesław	25.04.1954 - 10.06.1956	członek Komisji Rewizyjnej
Borowiec Jan	10.06.1956 - 27.04.1975	członek Rady Nadzorczej
	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Zaborski Wojciech	10.06.1956 - 07.05.1961	członek Rady Nadzorczej
	07.05.1961 - 09.03.1969	sekretarz RN
	09.03.1969 - 08.04.1973	członek Rady Nadzorczej
Turek Władysław	10.06.1956 - 19.04.1959	członek Rady Nadzorczej
Dąbrowski Władysław	10.06.1956 - 07.05.1961	członek Rady Nadzorczej
Polański Jan	10.06.1956 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Zabłocki Stanisław	10.06.1956 - 01.06.1958	członek Rady Nadzorczej
Przybylski Stanisław	10.06.1956 - 19.04.1959	członek Rady Nadzorczej
Mirgos Stanisław	10.06.1956 - 19.04.1959	członek Rady Nadzorczej
	07.05.1961 - 09.03.1969	członek Rady Nadzorczej
Federowicz Antoni	10.06.1956 - 19.04.1959	członek Rady Nadzorczej
Sadowski Tomasz	01.06.1958 - 07.05.1961	członek Rady Nadzorczej
Watros Stanisław	01.06.1958 - 07.05.1961	sekretarz RN
	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Szczepkowski Tadeusz	01.06.1958 - 07.05.1961	członek Rady Nadzorczej
Szpak Bronisława	19.04.1959 - 25.04.1971	członek Rady Nadzorczej
Wojtczak Józef	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Libera Roman	07.05.1961 - 16.04.1967	członek Rady Nadzorczej
	16.04.1967 - 25.04.1971	z-ca przewodniczącego RN
Koziarski Henryk	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Wiśniewski Mieczysław	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Laskowski Edward	07.05.1961 - 07.04.1963	członek Rady Nadzorczej
Kamiński Ryszard	07.04.1963 - 04.04.1965	członek Rady Nadzorczej
Frączkiewicz Józefa	07.04.1963 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Pyczot Jan	07.04.1963 - 09.03.1969	członek Rady Nadzorczej
Gołębiowski Tadeusz	04.04.1965 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Pluciennik Bolesław	04.04.1965 - 16.04.1967	członek Rady Nadzorczej
Michalczyk Bogdan	16.04.1967 - 09.03.1969	członek Rady Nadzorczej
Smulski Jan	09.03.1969 - 12.03.1987	członek Rady Nadzorczej

Olborski Janusz	09.03.1969 - 08.04.1973	członek Rady Nadzorczej
Kurabiak Kazimierz	09.03.1969 - 25.04.1971	członek Rady Nadzorczej
	25.04.1971 - 02.05.1976	z-ca przewodniczącego RN
	02.05.1976 - 21.04.1977	członek Rady Nadzorczej
	21.04.1977 - 29.03.1979	z-ca przewodniczącego RN
	29.03.1979 - 13.03.1980	członek Rady Nadzorczej
Suszek Józef	09.03.1969 - 25.04.1971	członek Rady Nadzorczej
	08.04.1973 - 27.04.1975	członek Rady Nadzorczej
	27.04.1975 - 02.05.1976	z-ca przewodniczącego RN
Knebel Leokadia	09.03.1969 - 02.05.197	członek Rady Nadzorczej
Mikołajczyk Jadwiga	09.03.1969 - 02.05.1976	sekretarz RN
	02.05.1976 - 29.03.1979	członek Rady Nadzorczej
	29.03.1979 - 17.03.1983	sekretarz RN
Opaczyński Stanisław	25.04.1971 - 27.04.1975	członek Rady Nadzorczej
	27.04.1975 - 02.05.1976	przewodniczący RN
	02.05.1976 - 21.04.1977	z-ca przewodniczącego RN
	21.04.1977 - 29.03.1979	przewodniczący RN
	29.03.1979 - 12.03.1981	członek Rady Nadzorczej
Pieniążek Zygmunt	25.04.1971 - 08.04.1973	członek Rady Nadzorczej
Gorzeń Franciszek	08.04.1973 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Antolak Józef	08.04.1973 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
	02.05.1976 - 21.04.1977	sekretarz Rady Nadzorczej
	21.04.1977 - 17.03.1983	członek Rady Nadzorczej
Kukiel Lesław	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Morawska Janina	27.04.1975 - 02.05.1976	sekretarz Rady Nadzorczej
	02.05.1976 - 29.03.1979	członek Rady Nadzorczej
Ręgowska Marianna	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Wojtczak Zygmunt	27.04.1975 - 12.03.1987	członek Rady Nadzorczej
Pędelski Józef	27.04.1975 - 16.02.1976	członek Rady Nadzorczej
Maciszewska Irena	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Nowocin Władysław	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Mikołajczyk Hipolit	27.04.1975 - 02.05.1976	członek Rady Nadzorczej
Łukasik Henryk	02.05.1976 - 29.03.1979	członek Rady Nadzorczej
Witecki Jan	02.05.1976 - 12.03.1987	członek Rady Nadzorczej
Wiechowski Stanisław	29.03.1979 - 17.03.1983	z-ca przewodniczącego RN

Dziża Czesław	13.03.1980 - 23.04.1998	członek Rady Nadzorczej
Dziadkiewicz Zygmunt	27.03.1977 - 29.03.1979	sekretarz RN
Zieliński Mieczysław	12.03.1981 - 17.03.1983	członek Rady Nadzorczej
Chyła Henryk	17.03.1983 - 12.03.1987	z-ca przewodniczącego RN
Kalman Waław	17.03.1983 - 15.03.1990	członek Rady Nadzorczej
Melka Tadeusz	17.03.1983 - 12.03.1987	członek Rady Nadzorczej
Sieczkowski Henryk	17.03.1983 - 15.03.1990	członek Rady Nadzorczej
Kalinowski Grzegorz	12.03.1987 - 15.03.1990	członek Rady Nadzorczej
Melon Zygmunt	12.03.1987 - 15.03.1990	członek Rady Nadzorczej
Śaławczyk Marian	12.03.1987 - 23.04.1998	członek Rady Nadzorczej
Gniadzik Wojciech	15.03.1990 - 16.05.1994	z-ca przewodniczącego RN
Dąbrowska Elżbieta	15.03.1990 - 31.05.1994	członek Rady Nadzorczej
Pawlak Feliks	29.03.1979 - 18.03.2005	przewodniczący RN
Sadowski Zenon	15.03.1990 - 16.05.1994	członek Rady Nadzorczej
	16.05.1994 - 27.03.2001	z- ca przewodniczącego RN
Sadowska Zenobia	25.04.1971 - 17.03.1983	członek Rady Nadzorczej
	17.03.1983 - 27.03.2001	sekretarz RN
Wiśniewski Edmund	17.03.1983 - 27.03.2001	członek RN
Badowska Joanna	12.03.1987 - 29.04.2009	członek RN
Hys Andrzej	12.03.1987 - 18.03.2005	członek RN
Jarmiński Stanisław	12.03.1987 - 17.07.1989	członek RN
	23.04.1998 - 18.03.2005	członek RN
	18.03.2005 - 08.04.2017	przewodniczący RN
Wojtczak Barbara	15.03.1990 - 18.03.2005	sekretarz RN
	18.03.2005 - 29.04.2009	członek RN
Szymczak Helena	15.03.1990 - 23.04.1998	członek RN
Ciężki Andrzej	15.03.1990 - 29.04.2009	członek RN
Trawińska Romana	16.05.1994 - 27.03.2001	członek RN
	18.03.2005 - 29.04.2009	sekretarz RN
	29.04.2009 - 14.05.2013	członek RN
Pawłowski Adam	23.04.1998 - 14.05.2013	członek RN
Wasiak Krystyna	27.03.2001 - 18.03.2005	członek RN
Badur Tadeusz	27.03.2001 - 18.03.2005	członek RN
Skarżyński Jerzy	27.03.2001 - 29.04.2009	z- ca przewodniczącego RN
Skóra Zofia	27.03.2001 - 18.03.2005	członek RN

Korzeniewski Józef	18.03.2005 - 14.05.2013	członek RN
Mikołajczyk Mirosław	18.03.2005 - 29.04.2009	członek RN
	29.04.2009 - 14.11.2018	sekretarz RN
Chojecki Stanisław	27.03.2001 - 29.04.2009	członek RN
	29.04.2009 - 29.10.2014	z- ca przewodniczącego RN
Klimczak Wiesława	18.03.2005 - 27.06.2017	członek RN
	27.06.2017 - 28.06.2021	sekretarz RN
Klimek Franciszek	18.03.2005 - 14.05.2013	członek RN
Konarska Urszula	29.04.2009 - 28.06.2021	członek RN
	28.06.2021 - 16.06.2025	sekretarz RN
Federowicz Stefania	29.04.2009 - 28.08.2018	członek RN
	28.08.2018 - 28.06.2021	sekretarz RN (zastępstwo)
Winiarski Marian	29.04.2009 - 28.06.2021	członek RN
Nowak Barbara -	29.04.2009 - 28.06.2021	członek RN
Wasiak Zbigniew	14.05.2013 - 27.06.2017	członek RN
	27.06.2017 - 16.06.2025	przewodniczący RN
Popławska Jadwiga	14.05.2013 - 16.06.2025	członek RN
Małecka Jadwiga	14.05.2013 - 28.06.2021	członek RN
Trębacz Henryka	14.05.2013 - 28.06.2021	członek RN
Penczonek Krystyna	28.06.2021 - 16.06.2025	z- ca przewodniczącego RN
Frączkiewicz Sylwester	28.06.2021 - 16.06.2025	członek RN
Kwiatkowski Mirosław	28.06.2021 - 16.06.2025	członek RN
Męcina Wiesław	28.06.2021 - 16.06.2025	członek RN

Zarząd Banku w latach 1950-2025

Krawczyk Karol	12.08.1950 - 10.05.1953	przewodniczący
Wasiak Stanisław	12.08.1950 - 24.04.1960	z-ca przewodniczącego
Przybylski Wacław	12.08.1950 - 10.05.1953	członek Zarządu
	20.05.1961 - 16.02.1976	członek Zarządu
Łapiński Jan	12.08.1950 - 10.05.1953	z-ca członka Zarządu
Domański Kazimierz	04.03.1951 - 10.05.1953	z-ca członka Zarządu
Rumiński Józef	10.05.1953 - 30.10.1980	prezes Zarządu
Obłękowski Henryk	10.05.1953 - 06.06.1968	członek Zarządu
Zdzieszzyński Ignacy	10.05.1953 - 20.05.1961	z-ca członka Zarządu

Szeliga Kazimiera	10.05.1953 - 10.06.1956	z-ca członka Zarządu
Laskowski Edward	10.06.1956 - 20.05.1961	z-ca członka Zarządu
Bukowski Jerzy	10.06.1956 - 01.06.1958	z-ca członka Zarządu
Adamczyk Władysław	01.06.1958 - 20.05.1961	z-ca członka Zarządu
Sulkowski Edward	06.06.1968 - 31.03.1983	członek Zarządu
	31.03.1983 - 17.07.1989	z-ca prezesa Zarządu
Pędelski Józef	16.02.1976 - 31.05.1994	członek Zarządu
Jarmiński Stanisław	17.07.1989 - 20.03.1990	z-ca prezesa Zarządu
Wasiak Krystyna	20.03.1990 - 30.11.1999	z-ca prezesa Zarządu
Korzeniewski Józef	30.10.1980 - 30.05.2003	prezes Zarządu
Federowicz Stefania	01.12.1999 - 28.01.2005	z-ca prezesa Zarządu
Dąbrowska Elżbieta	31.05.1994 - 31.01.2016	członek Zarządu
	01.02.2016 - 30.09.2020	z-ca prezesa Zarządu
Zduńczyk Anna	07.02.2005 - 30.09.2015	członek Zarządu
Banasiak Bernard	30.05.2003 - 31.12.2021	prezes Zarządu
Wojtczak Małgorzata	01.10.2010 - 31.12.2021	z-ca prezesa Zarządu
	01.01.2022 - nadal	prezes Zarządu
Bruździak Ewa	01.10.2020 - nadal	z-ca Prezesa Zarządu
Witczak Aleksandra	01.01.2022 - nadal	z-ca Prezesa Zarządu

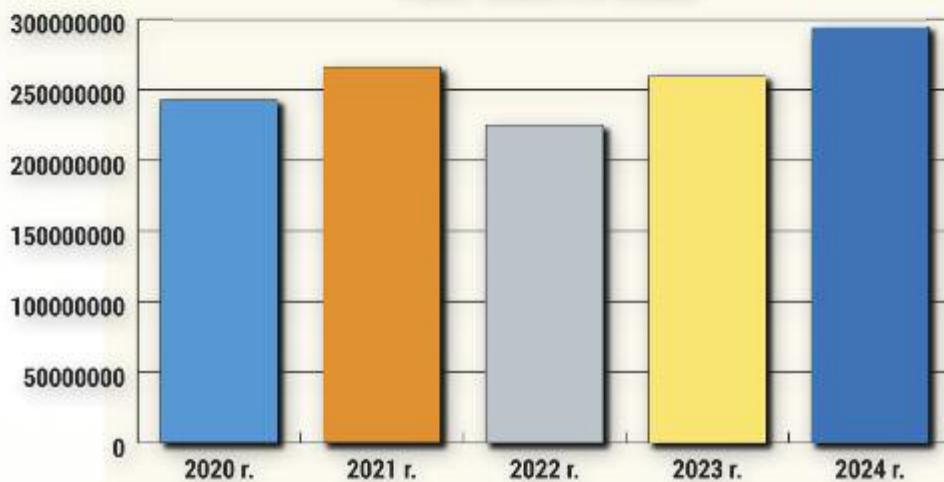
Komitet Audytu w latach 2017-2025

Urszula Konarska	20.10.2017 - 28.06.2021	członek KA
Jadwiga Popławska	20.10.2017 - 28.06.2021	członek KA
	28.06.2021 - 16.06.2025	przewodnicząca KA
Aneta Rudzka	20.10.2017 - 28.06.2021	członek KA
Sylwester Frączkiewicz	28.06.2021 - 16.06.2025	członek KA
Wiesław Męcina	28.06.2021 - 16.06.2025	członek KA

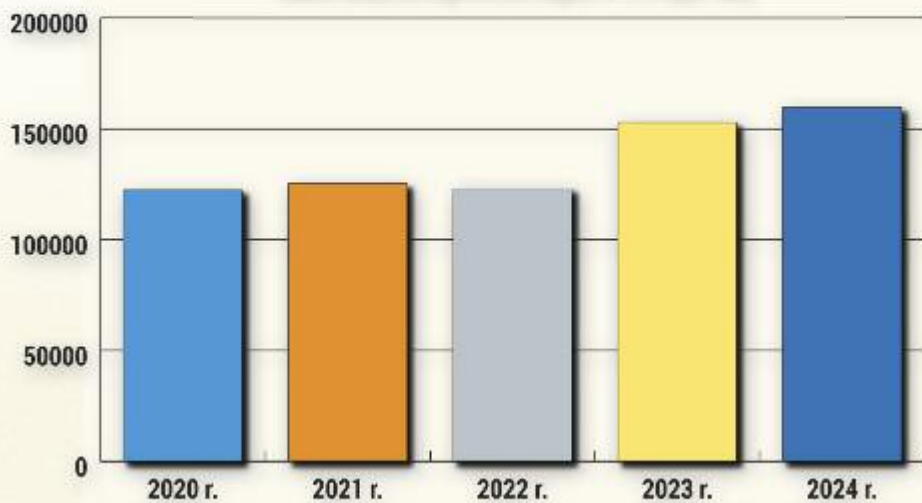

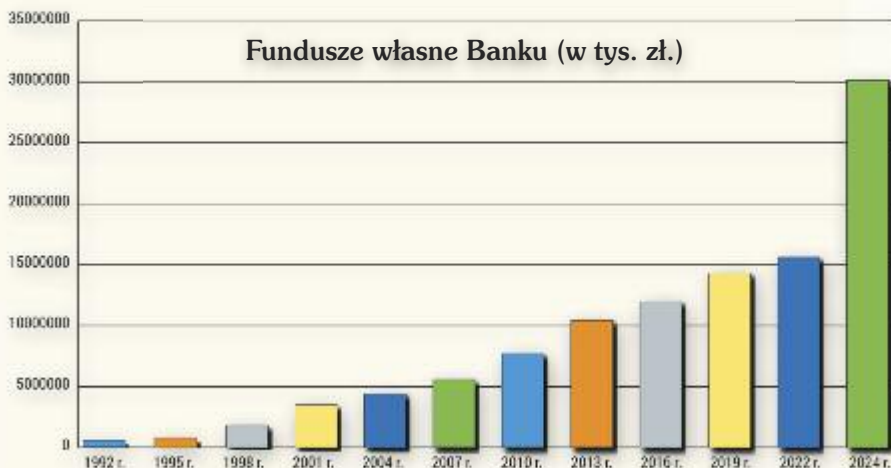
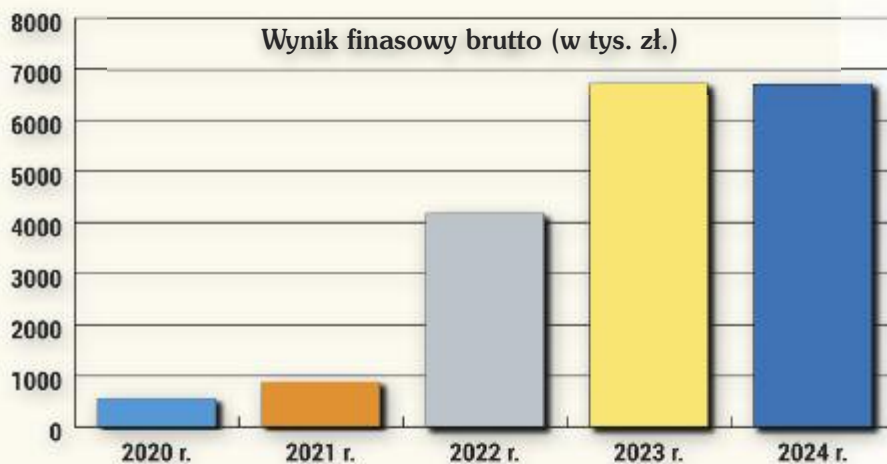
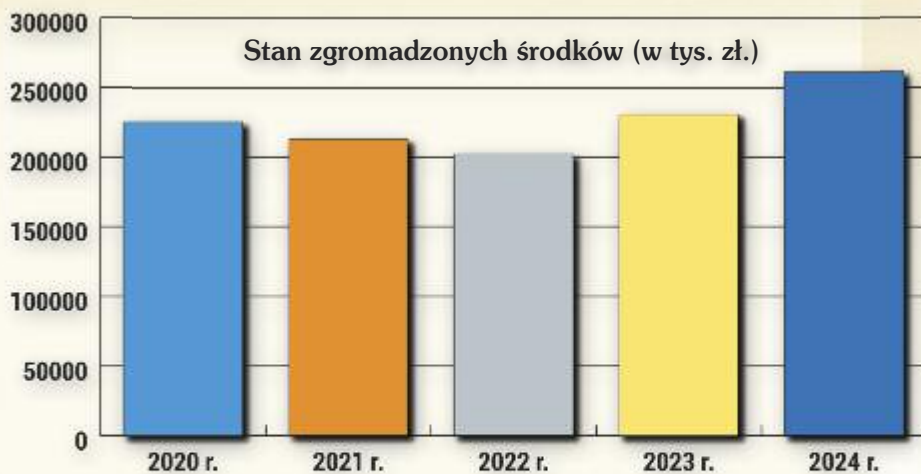
PODSTAWOWE DANE EKONOMICZNE BANKU

Suma bilansowa Banku

Stan udzielonych kredytów (w tys. zł.)

Bank Spółdzielczy w Mszczonowie

1950 – 2025

75 lat działalności

© Wydawnictwo Czarno-Biała 2025

85-650 Bydgoszcz, ul. Cicha 47/7
tel. 52 345 40 58, 607 358 766

www.czarnobiala.com, e-mail: redakcja@czarnobiala.com

Redaktor prowadzący: Piotr Jasieniecki

Tekst: Małgorzata Wojtczak, Piotr Jasieniecki,

Fotografie: Archiwum BS W Mszczonowie, domena publiczna

Projekt graficzny i DTP: Sebastian Cieślak

ISBN 978-83-67631-06-8

